

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİN ETKİN
UYGULANMASI VE İZLENMESİ KONULU
ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

—●—
9 Ekim 2019 Çarşamba
—●—

KONU

- İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasında ve kadına yönelik şiddetle mücadelede Adalet Bakanlığının rolü konusunda Adalet Bakanlığı temsilcilerinin sunumları

9 Ekim 2019 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.19
BAŞKAN: Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN – Arkadaşlar, toplantıyı açıyorum.

Değerli vekiller, Adalet Bakanlığımızdan aramıza katılan değerli hukukçu arkadaşlar; hepinizi ben sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün, “İstanbul Sözleşmesinin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi” konulu KEFEK Alt Komisyonunun 8’inci toplantısını açıyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Malum, İstanbul Sözleşmesi’nin imzalanmasıyla birlikte kurumlarımızın şiddetin önlenmesi noktasında, iş birliği içerisinde birlikte çalışması noktasında birtakım sorumlulukları geliştirdi ve o kapsamda kanuni düzenlemeler yapıldı. Nitekim biz geçen süreç içerisinde İstanbul Sözleşmesi’nin direkt muhatabı olan Aile Bakanlığı nezdinde kurulmuş Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünden bir sunum almıştık. Bu sözleşmenin ikinci ve en etkili ayağını uygulayan Adalet Bakanlığımızdan da bugün bir sunum alacağız.

Malum, 6284 kapsamında ülkemizde aile mahkemeleri kuruldu yani İstanbul Sözleşmesi’nden sonra aile mahkemeleri bizim hayatımıza girdi. Biliyorsunuz, aile mahkemeleri, ihtisas mahkemeleridir. Direkt 6284’te şiddet mağdurunun hakları düzenlendi biliyorsunuz ve 6284’ü de uygulayan aile mahkemeleri. Dolayısıyla, aile mahkemelerinin işleyişi, hâkimlerin yetiştirilmesi, kararların alınma süresi, etkin uygulanıp uygulanmadığı noktasında Adalet Bakanlığı nezdinde kurulmuş olan mahkemelerin işleyiş şekli ve düzeni bizim Komisyonumuzun mutlaka incelemesi gereken, rapora girmesi gereken bir husustu. Bugün bu noktada alacağımız sunum çok önemli.

Ben davetimize icabet eden, katılan arkadaşlarıma tekrar teşekkür ediyorum. Sırasıyla kendilerine söz vereceğim, daha sonra da arkadaşlarımızdan soru sormak isteyenler olursa sorularına arkadaşlarımız mutlaka cevap verecektir diyorum. Şimdi toplantıda çağırdığımız arkadaşlara sırasıyla söz veriyorum.

Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Mağdur Hakları Daire Başkanı Ramazan Gürkan Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Teşekkür ederim Başkanım.

Biz de bu nazik davetiniz için gerçekten teşekkür ediyoruz.

Adalet Bakanlığı dezavantajlı grupların yani kırılğan grupların adli süreçte yaşadıkları sıkıntıların önüne geçebilmek adına -bunu fark ederek- 2013 yılı sonunda Mağdur Hakları Daire Başkanlığını kurdu, bu konudaki hassasiyetini ortaya koydu. Esasında, bu, aile mahkemelerinin kurulmasıyla -sizin de bahsettiğiniz gibi- eş zamanlı adımlardan biriydi belki. Elbette ki aile mahkemelerinin kurulması, münferiden aile hukukuna ilişkin uyumsuzlukları çözüyor olması ihtisas mahkemesi olarak büyük bir adım ama tabii ki bunun da yetmediğini biz fark ettik. Ben biraz ortadan dalmış olacağım konuya ama... Nedir? Aile mahkemeleri de esasında tabii binlerce dosyalarla haşır neşir durumdalar. Bundan dolayı biz “6284 sayılı Kanun uyarınca verilen tedbir kararlarının daha etkili belirlenip daha etkili uygulanmasını sağlayamaz mıyız acaba?” diye, bu düşünceden hareketle tedbir mahkemeleri olarak aile mahkemelerinden, özellikle büyük şehirlerde bazılarının belirlenmesi konusunda da adımlar atıyoruz şu anda; Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluyula bu konudaki istişarelerimiz, değerlendirmelerimiz

devam ediyor. İnşallah yakın zamanda aile mahkemelerinden diyelim ki işte birinci veya sonuncu, ikinci aile mahkemelerinin tedbir mahkemesi olarak belirlenmesi de mümkün olacak. Bu sayede biz 6284 sayılı Kanun uyarınca verilen tedbir kararlarının daha nitelikli verilmesini ve etkin takibini de sağlamış olacağız.

BAŞKAN – Burada bir şey düzeltmek istiyorum, bir yanlışlık yaptık zannediyorum. Tabii 6284 sonradan çıkarıldı, aile mahkemelerinin kurulması sanıyorum Medeni Kanun’un değişikliğinden sonra, 2003 olması lazım.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Tabii, daha önce.

BAŞKAN – Bu yanlış da düzeltelim, ondan sonra devam edelim.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Ben süre şeyimiz var mı bilmiyorum ama kısaca Adalet Bakanlığının bu konuda, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda attığı, Başkanlığımızın kurulması ve sonrasında özellikle attığı adımlara değinmek istiyorum. Müteakiben kısaca İstanbul Sözleşmesi’yle ilgili birkaç değerlendirme yaparak, önümüzdeki süreçte neleri yapabileceğimize de değinerek sunumumu bitirmek istiyorum. Daha sonra özellikle istatistik boyutunda Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğünden Seçil Başkanım burada, yine, Ceza ve Tevkifevlerinden de Daire Başkanımız buradalar; onlar da elbette ki değerlendirmelerde istatistikler üzerinden de bir yorum geliştireceklerdir.

Öncelikle Mağdur Hakları Daire Başkanlığımız görev alanı itibarıyla tam da esasında arzu ettiğimiz başlıklara çalışıyor ve gelişme emaresi de gösteriyor, onu da ifade edeyim başlangıçta. Özellikle kırılğan grubun, suç mağdurlarının adli süreçte desteklenmesi bizim bu süreçte yaptığımız en önemli çalışmalardan biri. Ya, bunların başında da elbette ki çocuklar geliyor, daha sonra kadınlar, yaşlılar, engelli bireyler ve diğer dezavantajlı gruplar, sığınmacılar da bunlara dâhil. Bunları, suça maruz kalan bu kişileri adli süreçlerde nasıl destekleyebiliriz, onlara nasıl psikososyal destek sunabiliriz, etkili bir bilgilendirme ve yönlendirme hizmeti sunabiliriz, bu konudaki çalışmalarımız bizim birincil olarak öncelediğimiz çalışmalar bu aşamada. Zaten suça maruz kalmış kişiler bir mağduriyet yaşıyorlar, psikolojileri bozulmuş gerçekten, belki tekrar ve tekrar şiddet görmüşler kadınlar. Bunları adliyelerde, biz, ikincil defa örselememe adına bazı uygulamalar geliştirdik adli görüşme odaları ve Adli Destek Müdürlükleriyle birlikte. Bunlara da ayrıntılı şekilde birazdan değineceğim.

Yine, mağdurlara yönelik özel müdahale programları yani dezavantajlı grupların her birine aynı şekilde adli süreçte yaklaşmamanız gerekiyor doğal olarak. Bir çocuğa, bir kadına, bir sığınmacıya nasıl yaklaşılması gerekiyor, bu konuda da faaliyetler yapıyoruz, onlara yeni yeni başladık diyebilirim.

Mağdurların bilgilendirilmesi, yine psikososyal destek hizmetleri, biraz önce değindim. Mağdur Hakları Kılavuzu’nu oluşturduk ve bunları ilgili tüm birimlerle -kolluk dâhil olmak üzere- paylaştık yani bir mağdur hakları ve mağdura yaklaşım kılavuzu. Kendilerine nasıl yaklaşılması gerekiyor? Çünkü ilk etapta mağdurla temas eden kişiler kolluk personeli. Yine, onarıcı adalet uygulamaları son dönemde gelişme gösteriyor; bu, bir yönüyle de mağdura bakıyor yani uzlaştırma, ara buluculuk da dâhil olmak üzere ama özellikle uzlaştırma ceza yargılamasında. Niçin mağdura ve mağdur kadına bakıyor? Çünkü onun tatminini önceliyor yani her zaman karşı tarafın cezalandırılması kişinin başlı başına tatmin unsurunu karşılamıyor yani o zararının telafi edilmesini de bekliyor esasında; belki bir özür bekliyor, bazen bir edim bekliyor, bazen bir çiçek bekliyor, her neyse; işte bunu karşılama adına onarıcı adalet uygulamaları konusunda da Uzlaştırma Daire Başkanlığımızla birlikte bazı çalışmalar yürütüyoruz.

Suç sonrası mağduriyetleri de önlemek adına yine psikososyal destek hizmetimizin kapsamını geçmişte sadece adli süreçte mağdurların yanında durarak ona duruşmada bir destek sağlamak -ki hangi oranda artık başarılıysa- yerine, artık adli süreç boyunca gerekirse, kırılırsa gerçekten, bireysel değerlendirme neticesinde şiddet gören kadının kırılığa geçtiği tespit edilmişse uzmanlarımız adli sürecin tamamında kendisine psikososyal destek hizmeti sunacaklar.

Yine, önemli bir başlık, her zaman dile getirilen ama çoğunlukla hep eksik kalan STK'lerle ve ilgili kurumlarla etkili bir koordinasyonu da Adalet Bakanlığında sağlamış oluyoruz Başkanlık olarak. En azından doğru bir muhatapı biz oluşturmuş olduk. Aksi takdirde, Adalet Bakanlığı ile diğer tüm birimlerin ve Meclisimizin de yaptığı yazışmalarda Bakanlığa yazıyorsunuz, ilgili birimi buluyor veya bulmuyordu. Şimdi, artık münferiden bu işle iştigal eden bir birim var.

Tabii biz sosyal hukuk devletinin bir gerekliliği olarak doğduk. İşte, sanık odaklı yaklaşımdan artık mağdur odaklı, onarıcı adalet anlayışına geçmiş bulunuyoruz. Bunlarda da önemli basamaklarımız adli süreçte mağdurların desteklenmesi ve ikincil mağduriyetlerinin önlenmesi.

Esasında Başkanlığımızın kurulmasına aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun bir raporu da önemli bir basamak teşkil etti. Kendilerine sizin nezdinizde tekrar teşekkür ediyoruz. Bu inceleme raporu böyle bir birimin gerekliliğini ortaya koymuştu bizim diğer iç raporlarımız ve Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun raporlarıyla.

Misyonu ve vizyonu sadece ekranda bir fikir versin diye koydum yani işte her zamanki mağdurların beklenti ve ihtiyaçlarını değerlendirerek maruz kaldıkları olayların etki ve izlerini ortadan kaldırabilmek amacıyla kurulmuş bir başkanlığımız.

Tabii, adli süreçte kadınlar, şimdi önleyici boyutuna Başkanım biz çokça girmedik doğal olarak yani onu herhâlde İçişleri Bakanlığıyla yaptığımız toplantılarda ayrıca değerlendireceksiniz.

BAŞKAN – Sonuçlarıyla siz daha çok alakadar olduğunuz için.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Tabii, sonuçlarıyla alakadar olduğumuz için, adli sürece ilişkin biz şiddet mağduru kadınlara ne gibi bir hizmet sunabiliyoruz, bu konuda biraz daha sunumumuzu şekillendirdik. İşte bizim önümüze aile içi şiddet vakaları, cinsel şiddet vakaları, kadına yönelik şiddet vakaları ve yine aile mahkemelerindeki bazı uygulamalar gelebiliyor. Bunun için de bunların en başında da adli görüşme odaları ve adli destek müdürlüklerinde verdiğimiz hizmetler geliyor. Belki duymuşsunuzdur kamuoyunda ama ben yine de bir fikir versin diyerek fotoğraflarını da koydum. İşte bekleme odası, görüşme odası ve gözlem odası şeklinde şu anda 49 ilde, 56 adliyede, 59 adli görüşme odamız var, büyük adliyelerde birkaç tane var.

Bu odalardan etkin bir şekilde kullanılıyor ama biz elbette ki kadınların bu odalardan, aile şiddet veya şiddet gören kadınların daha fazla istifade etmelerini bekliyoruz. Bu yöndeki farkındalık çalışmalarımız da devam ediyor. Kime yönelik? İşte hâkim ve savcılara yönelik yani hâkim, savcı ve avukatlara da yönelik esasında, barolarla da iş birliği hâlinde çalışmalarımız var. Örneğin, bu kasım ayının başında yine Karadeniz barolarının bir araya geleceği bir toplantıya iştirak edip bu şekilde sunumlarla kendilerine “Müvekkiliniz gerçekten kırılırsa yani tedirginse, duruşmaya gelmeye çekiniyorsa, adli süreç hakkında bilgi sahibi değilse lütfen bu odaların kullanılmasını mahkemelerden, hâkimlerden talep edin. Gerekçeli şekilde talep edin ki hâkimler buna itibar etsinler.” diyoruz. Hani sadece “Müvekkilim kırılığandır, kullanılsın.” demek yerine altını doldurarak bazı taleplerde bulunmalarını kendilerinden istedik, istiyoruz ve devam ediyor bu çalışmalarımız.

Tabii, burada 10 binin üzerinde şu an ifade alındı iki yılda. Bir buçuk yıl da diyebiliriz, çünkü yarısı 2017’de, yarısı 2018 yılında açıldı bu odaların. Yani iki yıla yakın süreçte 10 binli rakamlara ulaşıldı ama burada tabii çocukların daha fazla kullandığını görüyoruz.

BAŞKAN – “10 bin kişi kullandı.” diyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – 10 bin kişi bu odaları kullandı. 49 ilimizde 56 adliyede Başkanım. Bunları şu an birinci yargı paketinde de bu görüşme odalarımızda yasal zemini oluşturuyoruz. Bu odaları bugüne kadar farkındalık faaliyetleriyle, faydalı bir çalışma olarak ricayla kullanıyorduk, artık kanun “Bu odaların kullanılması gerekiyor.” diye hâkimlere telkinde bulunacak. Bundan sonra bu odaların daha aktif şekilde kullanılacağını ümit ediyoruz.

Tabii, buradaki niteliği de artırmamız gerekiyor, ben biraz ayrıntıya girdim ama arkadaşlarımız, uzman psikologlarımız burada bekleme odasında işte mağdur rahatlatılıyor, görüşme odasında takdir edersiniz, tahmin ediyorsunuz duruşmaya katılmıyor, sanıkla yüz yüze gelmiyor mağdur kadın, duruşmadan hâkim online bağlantı sağlıyor ve gerekiyorsa bazı sorular yöneltiliyor. Uzmanlarımız nitelik kazandıği ölçüde belki ileride hâkimlerimiz soru dahi yöneltecek. İşte somut olayın niteliğine göre uzman sorması gereken soruları soracak, alması gereken cevapları alacak, tutanağa geçirilecek. Yani duruşmanın o stresini o kişi yaşamamış olacak. Tabii bu önemli ama tüm kadınlarımızı elbette ki bu odalarda dinlemek gibi amacımız kesinlikle yok yani kırılğan olduğu, adliye geldiği zaman tedirgin olduğu anlaşılan mağdur kadınlar bu odalardan istifade etsinler istiyoruz. Bunu tamamlayan başka bir uygulamamıza da birazdan değineceğim.

Şu Türkiye haritası Başkanım, şu anda maviye taralı tüm bölgelerde görüşme odalarımız var. Sarıya taralı olan yerlerde hazır, dijital altyapısının kurulmasını bekliyoruz. Bu beyaza taralı yerlerde de 2020 yılı sonuna kadar inşallah tamamlamayı hedefliyoruz. Bu yargı paketindeki hükümlerle birlikte biraz daha zorlayıcılığımız artacak, tüm illerde adli görüşme odalarını inşallah yakın zamanda kurmuş olacağız.

Burada bir görüşmeden enstantane var, gerçekten bu şekilde, özellikle çocukları daha çok kullandıği için bu aşamada böyle örnekler verdik. Böyle psikolojik olarak kendilerini duruşmaya hazırlayıp ondan sonra kendilerini, esaslı beyanlarını uzmanlar makul bir dille bu çocuklardan veya kadınlardan alacaklar. Bazen –takdir edersiniz- öyle ağır şiddet vakaları var ki konuşamıyor mağdur, belli ölçüde rahatlaması gerekiyor, kendine yakın hissetmesi gerekiyor, bunu bu şekilde sağlamış olacağız.

İkinci bir uygulamamız, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri. 7 pilot bölgede kurduk, illerden örneğin İstanbul Anadolu Adliyesinde var örnek bir uygulamamız, İzmir, Adana, Eskişehir, Malatya, Denizli adliyelerinde kurduk. Burada, biraz önceki adli görüşme odalarını da müdürlük şemsiyesine aldık. Yine bu da birinci yargı paketiyle ilişkili, birinci yargı paketimiz geçtiği anda artık Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerimizi ülke geneline yaygınlaştırmış olacağız. Burada hangi hizmetleri sunuyoruz? Burada sunduğumuz en önemli hizmet, bugüne kadar suç mağduru olmayı elbette ki çoğu zaman sizler, bizler ve kadınlar seçmiyoruz yani birisi geliyor size karşı suç işliyor ve bir anda mağdur oluyorsunuz. Mağdur olduktan sonra adliyede elinize işte bir tebligat geliyor, gidiyorsunuz duruşmanız var. Gidiyorsunuz danışmaya “Nereye gideceğim?” “İkinci kat, sağa dönün, orada bekleyin.” diyor. Verdiğimiz adli süreçteki destek, danışmanın yönlendirilmesinden ibaretti bir anlamda. Mağdurlar kendilerini adli süreçte yalnız hissediyorlardı, artık bu bilgilendirme ve yönlendirme –biz yönlendirmeyi az kullanmayı çalışıyoruz- büromuzda kişiye adli süreçler hakkında bilgiler vereceğiz. Veriyoruz aslında, bu pilotlarda başladık ama yaygınlaştıracğız.

BAŞKAN – Kaç pilot ilde?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – 7 pilot ilde şu anda başladı. Tabii, pilot uygulama çok önemli oluyor, çünkü UYAP çalışıyor mu, dosyalar sağlıklı gidiyor mu, geliyor mu gibi şeyler... Bu pilot

uygulama yerleşti, yerleşmek üzere, son UYAP güncellemelerini yapıyoruz. İnşallah takriben 100 civarında toplam adli görüşme odası kurmayı hedefliyoruz yakın, kısa ve orta vadede; uzun vadede inşallah tüm ağır ceza merkezlerimizde bu müdürlük yapılanmasına geçmek istiyoruz.

Bu sayede artık –dediğim gibi- bilgilendirme büromuz aktif çalışıyor yani kişi, danışmadan... Gerçekten yaşlı ve engelliler başta olmak üzere burada, yine şiddet mağduru kadınlar diyelim ki danışmaya geldi, mağdur davetiyesini verdi, bu kişinin bu müdürlüğe yönlendirilmesine artık salık veriyoruz, tavsiye ediyoruz. Müdürlükteki arkadaşımız bu kişilerle bir ön görüşme yapıyor, yaptıktan sonra adli süreçler hakkında özellikle bilgi veriyor, seni mağdur olarak bunlar bekliyor. Biliyorsunuz, katılanın hakları var, katılma hakları var ama “katılma”nın ne demek olduğunu duruşmada öğreniyor, öğrenemiyor o anda, alelacele. “Katılmak istiyor musun?” diyor, “Efendim ben duruşmalara gelmek istemiyorum ama şikâyetçiyim.” diyor. Veya bunu dahi demiyor yani gelmek zorunda olduğunu zannediyor. Hâlbuki katılan her duruşmaya gelmek zorunda değil. Neye sahip? Verilen karara itiraz etme, temyiz etme hakkına sahip veya verilen başkaca ara kararlara itiraz etme hakkına sahip. Ama katılma talebinde, duruşmalara gelmemek için bulunmayan bir kadın artık diğerine göre kararı temyiz hakkını dahi kaybediyor. Bunun gibi şeyler var.

Bu adli süreçler hakkında bilgi vermelerini kendilerinden, buradaki arkadaşlarımızdan istedik. Tabii, sadece bu değil aynı zamanda rahatlatma olayı var “Sen suç mağdurusun, sanık değilsin, kimse seni azarlayamaz, yanlış davranamaz adliyede, sen bu bu bu haklara sahipsin. Hâkim babacan bir adamdır zaten, seni dinleyecek merak etme ama önce sanığı dinleyecek, çünkü CMK’da, kanunda öyle yazıyor, önce onu dinleyecek, sonra seni dinleyecek.” gibi. Çünkü bu bile problem olabiliyor “Niye hâkim beni önce dinlemedi?” ya da “Sanığın ağzından çıkan her cümleyi neden yazdırıyor hâkim? İnanıyor ona, neden inandı?” Hâlbuki yazdırmak zorunda, savunma hakkı ama mağdur çoğu zaman –biz bunları kürsüde de çok gördük- diyor ki: “Yazdırma hâkim bey, yalan atıyor.” Sen yazdırınca rahatsız oluyor yani bu tarz şeyler var, bunlar hakkında bilgilendirme... Tabii ben hassas örnekler vermeye çalıştım, adli süreçte kendisinin daha ne başka ne beklediği hakkında bilgilendirmeler yapıyoruz.

Kırılgan grup destek büromuz çok önemli. Şimdi, burada bilgilendirme yapan arkadaşlar gerçekten bu kişinin travma yaşadığını, ağır bir şiddet mağduru olduğunu gördüğü zaman psikolog, pedagoğ, sosyal çalışmacı arkadaşlarımıza bir dosya açtırıyor, bu mağdur kadını adli sürecin başından sonuna kadar o uzman takip ediyor, edecek yani şu anda uygulama bu şekilde pilota başladı. Ne yapıyor? “Sen bir dahaki duruşmaya gelmeden yine benim yanıma geliyorsun, beraber gideceğiz duruşma salonuna, ben seni çok rahat görmedim, biraz önceki adli görüşme odalarında ifadelerinin alınması için hâkimden talepte bulunacağım.” diyecek uzman, bu kişiyi duruşmaya dahi çıkarmayacak. Hem avukatı talepte bulunabilir hem uzman talepte bulunabilir yani hâkim de bunun altı dolu olduktan sonra, kişiyi gördükten sonra, biz ümit ediyoruz ki bu uygulama yayılarak daha iyi noktalara gelecek.

Esasında şu anda altı ayda -bu ortalama rakamlar- 6.703 dosya kaydı oluşturmuşuz bu 7 pilot adliyede ve 519 kişi hakkında da bilgilendirme yapmışız.

Bir kamu spotu çalışmamız devam ediyor, inşallah televizyonlarda da yayınlanacak yine sosyal medya platformlarında. Güzel bir kamu spotu oldu, yayınlandığı zaman da başvurularda elbette ki bir artış ivmesi bekliyoruz. İnşallah daha iyi noktalara gelecek.

Biz burada, bu müdürlüklerde mağdurlara sunulan hizmetlere bütüncül bir yaklaşım sergilemiş olduk, etkili bir bilgilendirme yaptık. Bireysel değerlendirmeler yapıyoruz, ben uzun cümlelerle ifade ettim. Adli destek planı hazırlıyoruz mağdur kadın hakkında, adli süreç boyunca neye ihtiyacı varsa o destek planı uyarınca vaka yönetimi tekniğiyle uzmanlarımız kendilerine destek verecekler.

Adli görüşme odaları (AGO) uygulamalarında da uzmanlık ve hız kazanmış olduk. Belki bu toplantının, bu çalışmanın da daha çok buraya bakan yönü özellikle sosyal inceleme raporlarının bireyselleştirilmesi meselesi. Bu çok önemli bir mesele, matbu kararların üzerlerini çizdim. Çünkü arzu etmediğimiz kararlar matbu kararlar, herkes hakkında aynı tedbirlere hükmedilmesi mahkemelerce...

SİR raporlarının daha nitelikli hazırlanması konusunda da birlikte çalışmalar yürütüyoruz Sağlık Bakanlığıyla, Aile Bakanlığıyla ve Adalet Bakanlığı olarak özellikle birlikte çalışmalar yürütüyoruz. Yani kişiye özel bireyselleştirilmiş SİR raporları hazırlanmalı ve mahkemelerce de bu şekilde karar verilmeli. Yani bir danışmanlık tedbirine ile bir öfke kontrolü tedbirinin farklı herkes öfke kontrolüne yönlendirilmemeli ve şimdi olduğu gibi danışmanlık tedbirine de matbu şekilde karar verilmemeli. Yani 10 kişiden 3'ü gerçekten ağır şekilde belki ruh hastası... Yani ruh hastasından kastım şu: Ruh hastalıkları uzmanına gitmesi gerekiyor yani bir öfke kontrolü programına dâhil olması gerekiyor. Ama 7 tanesi etkili bir danışmanlık tedbiriyi yaptıği eylemin yanlışı idrak edebilecek niteliğe sahip. Bunun ayrımını ortaya koymamız gerekiyor, bu niteliği de artırmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Mağdur SİR raporları dediniz, onun bir açılımını alabilir miyiz?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Sosyal inceleme raporları.

Sosyal inceleme raporlarının bireyselleştirilmesi: Yani kişiler hakkında benzer, yani emek verilerek...

BAŞKAN – Şimdi, biraz daha açarsanız, şimdi bir şahıs, şiddet mağduru geliyor, şikâyetinde bulunuyor, bu sosyal inceleme raporu bütün şiddet vakalarında isteniyor mu?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Bütün şiddet vakalarında istenilmiyor yani şu uygulamada henüz istenilmiyor. ŞÖNİM'ler var -şiddet önleme merkezleri biliyorsunuz- bizim, onları daha aktif hâle getirme yönünde bir çalışmamız var şu anda Aile Bakanlığıyla ortak şekilde. İnşallah mutabık kaldık diye ümit ediyoruz. Yani şiddet mağduru kadınlar artık... Acele tedbirler yine verilecek yani kocasının evden uzaklaştırılması gerekiyorsa uzaklaştırılacak ama kısa süreli olmasını arzu ediyoruz başlangıçta. Niçin? Kafadan bütün dosyalarda iki üç ay uzaklaştırma yapmanız bazen ters de olabilir.

BAŞKAN – Şimdi, evliliğin dönülmez şekilde zarar görmesine sebep oluyor bu uzun süreli uzaklaştırmalar. Nitekim, biliyorsunuz şiddet mağduru, “Şiddet görüyorum.” diye geldiği zaman başka bir delil de aranmıyor bu noktada. Yani hem delilsiz hem de altı ay bir şiddet uygulayanı evden uzaklaştırdığınızda belki de haksızlık yapabilirsiniz.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Başkanım ayrıca ayrıntılı şekilde girmeyi düşünüyordum ama isterseniz burada çok kısa zikredeyim.

Şimdi, normalde kısa süreli tedbirlere de hükmediliyor, hükmediliyordu geçmişimizde. Biliyorsunuz hem koruyucu ve önleyici tedbir kararları var, esasında önleyici tedbir kararları delil ve belge aranmaksızın verilmemeli, 6284 sayılı Kanun böyle yazıyor yani koruyucu tedbir kararlarını siz delil, belge, emare aranmadan bir beyanla verebilirsiniz ki veriliyor. Nedir bunun en bariz örneği? Kişiyi sığınma evine almanız gerekiyor. Hiçbir delil olmasa da siz o gün onu sığınma evine alabilirsiniz. Ama ne yapamazsınız? Kocayı evden uzaklaştıramazsınız soyut beyanla esasında. O önleyici tedbir kararı, onun için bir delil, başkaca emare, rapor yani yanına bir şey gerekiyor. Ama son dönemde bu kararların daha sıklıkla verildiğini, önleyici tedbir kararlarının da yani evden uzaklaştırma kararlarının da delil ve belge aranmaksızın verilebildiğini yer yer görüyoruz.

BAŞKAN – İşte, bu konuda hâkime keyfiyet tanımamak lazım.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Yok, efendim, şöyle bir şey; ben de hâkimlik yaptığım için söylüyorum: Burada hâkimler vicdanlarıyla karar veriyorlar nihayetinde kanuna, Anayasa'ya uygun olarak fakat kamuoyu baskısını takdir edersiniz. Yani hâkim ve savcının, kişiye baktığı zaman çok sakın görünen bir beyefendinin evde bir canavara dönüştüğünü görmesini bekliyoruz. Yani diyelim ki tedbiri alt sınırdan veriyor ve eve gidince kişi öyle bir şiddet uyguluyor ki yerine göre eşini öldürüyor. Şimdi, biz bu takdirde hâkimin üzerine... “Hâkim niye evden uzaklaştırma kararı vermemiş de bu cinayete sebebiyet vermiş?” Şimdi, kamuoyundaki algı bu. Bundan dolayı hâkim ve savcılarını kamuoyu baskısından biraz kurtarmamız, bizlerin, kamuoyunun da biraz insafılı davranması gerekiyor. Ağır bir kusur, ağır bir ihmal varsa elbette ki ben her zaman hâkimler şöyledir demiyorum. Ama nedir? Hâkim ve savcı bugün bu tedbir kararlarına sıklıkla başvuruyorsa bunun da elbette bir nedeni var. Yani “İşte, hâkim serbest bıraktı, bundan dolayı bir kadın cinayeti daha.” haberleriyle karşılaşmamak için -belki 100 dosyanın 1’inde karşısına gelecek ama gelebiliyor da- ben teberrî ettiklerini düşünüyorum, bundan dolayı çekindiklerini düşünüyorum ama şudur: Bu SİR raporlarının bireyselleştirilmesi hâkimin elini rahatlatacak.

BAŞKAN – Bu SİR raporlarını ŞÖNİM’lerden mi istiyorsunuz?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – ŞÖNİM’lerden isteyeceğiz, yine, hâkim adliyedeki uzmanlardan da isteyebilir güncellerken kararını ama başlangıçta ŞÖNİM’den isteyeceğiz. Diyeceğiz ki: Biz beş gün, yedi gün, on gün bu kocayı evden uzaklaştırdık, sen bu arada bu SİR raporunu hazırla. Bu SİR raporunda diyecek ki... Yerine göre bir sosyal inceleme takdir edersiniz.

BAŞKAN – Bu SİR raporu yeni mi girdi, daha önce var mıydı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – SİR raporları daha önce vardı ama burada aktif kullanılmıyordu. Yani şöyle: Kolluğun bir matbu formu var, matbudan kastım içerisi dolduruluyor tabii ki, bilgi formu var. Bu bilgi formu uyarınca kolluk, savcı bir tedbir talebinde bulunuyor mahkemede, mahkeme de genelde bu tedbir istemine uyuyordu. Esasında hâkimler, bunu kendileri değil... Zaten “Hayati tehlikesi vardır, sıkıntılıdır.” diye kolluk bildirdiği zaman siz ister istemez evden uzaklaştıracaksınız. Yani sadece kolluk değil de biraz da sosyal inceleme boyutunu yaygınlaştıralım arzu ediyoruz. Bunu da nasıl yapacak? Psikolog, pedagoğ, sosyal çalışmacı arkadaşlar bir sosyal inceleme yapacaklar, mağdur kadınla konuşacaklar, ulaşabiliyorlarsa çevresiyle konuşacaklar ve diyecekler ki: “Bu adamın ilk vukuatı değil, daha önce de bunlar bunlar var, bunlara da uymamış. Daha ağır tedbirlere hükmedilmesi gerekiyor.” ya da “Bu ilk şiddet vakası karı koca arasında, basit bir tartışma olarak gördüm ben bunu.” Daha baremi düşük tedbirler var biliyorsunuz kanunda, onlara hükmedilmesini tavsiye edecek. Bu şekilde biz bireyselleştirmek istiyoruz yani biraz önce siz de fark ettiniz, maktu kararların önüne bu şekilde geçmek istiyoruz.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, Adalet Bakanlığı sanıyorum bu konuda yeni bir düzenleme içerisinde. Bu anlattıklarınız, bu SİR raporunun istenmesi falan yeni başlanmış bir mevzu değil mi?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Evet, yeni başlayacağız Başkanım, henüz başlamadık ama mutabık kaldık Aile Bakanlığıyla, inşallah hayata geçirmeyi arzu ediyoruz.

BAŞKAN – Tabii, bu bir süreç yani.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Ama böyle çok uzun soluklu olacağı mı da düşünmüyorum, kısa vadede başlayacağımızı düşünüyorum. Tabii, başlangıçta aksaklıklar olacak, Aile Bakanlığımız da doğal olarak diyecek... Düşünün, bazı illerde yetersiz kalacak uzman, uzmana diyeceğiz ki: Kapsamlı bir sosyal inceleme raporu bekliyoruz senden. Vakit lazım bunun için.

BAŞKAN – Şimdi, ben şunu da merak ediyorum: Adalet Bakanlığı ve adliyeler nezdinde bu şiddet mağdurlarıyla alakalı psikolojik destek veren uzmanlar her adliyede yeterince var mı? Veya bu SİR raporlarını verecek kişiler istihdam ediliyor mu bu konuda?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – İstihdam için desteklerinizi sizlerin de bekleyeceğiz tabii Başkanım.

BAŞKAN – Var mı yani bu yeni bir şey galiba?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Yeni ama bizim 96 adliyemizde şu an uzmanlarımız var yani 90'ın üzerinde adliyede psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı uzmanlarımız...

BAŞKAN – Türkiye’de kaç tane adliye var?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – 400 küsur adliye var yani Başkanım.

BAŞKAN – Yani dörtte 1’inde yaklaşık...

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Var ama çok küçük adliyelerde, biliyorsunuz, biz ağır ceza merkezlerinde bu aşamada... Ağır ceza merkezimiz de 150 civarında yani işin çok geldiği, nüfusu belli bir baremin üstünde, ağır ceza mahkemelerinin kurulması yeterliliğine sahip yerlerde...

BAŞKAN – Tabii, bir ilçe adliyesinde çok fazla ihtiyaç olmayabiliyor.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Orada rehber öğretmenlerden falan istifade edebiliyoruz yani yer yer. Mesela Millî Eğitime diyoruz ki: Biz ücretiyle SİR raporu istiyoruz.

BAŞKAN – Bilirkişilerin dışarıdan temin edildiği gibi.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Gibi ama o konuyu açtınız Başkanım, iyi oldu. Yani bizim şu anda Türkiye’de 710 civarında uzmanımız var adliyelerimizde; psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı. Bu, müdürlük yapılanmasına geçince inşallah 800 kadro daha istedik ve aldık inşallah, almayı ümit ediyoruz diyelim daha doğrusu, olumlu baktılar. Uzman sayımızı 2’ye katlamış olacağız inşallah. Peyderpey olacaktır bu, bir anda olmayacak tabii ama ŞÖNİM’in de Aile Bakanlığının da –başka bir Bakanlık, kardeş Bakanlığımız ama- onların da desteklenmesini... Buraya da geçerse iyi olur yani ŞÖNİM’deki uzman sayısının da artırılması lazım çünkü bizim buradaki adliyedeki uzmanlarımız birçok iş yapıyorlar gerçekten sadece SİR hazırlamak dışında.

BAŞKAN – Aslında şöyle de bir şey var: Şiddet mağduruysa bir kadın öncelikle sanırım ŞÖNİM’lere gidiyor çünkü orada daha kapsamlı bir yaklaşım var.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Biz gitmelerini arzu ediyoruz artık.

BAŞKAN – Adli bir vaka varsa sonra adliyeye yani işin hukuki boyutu sonra aklına geliyordur, öyle zannediyorum, önce ŞÖNİM’lere gidiyor.

ADALET BAKANLIğI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAğDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Kolluğa gidiyor esasında.

BAŞKAN - Şimdi, orada psikolojik destek verecek olan biri veya sosyal çalışmacı mutlaka istihdam ediliyordu, bu SİR raporları da oradan gelebilir.

ADALET BAKANLIğI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAğDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Gelecek.

BAŞKAN – Ama sizlerin dediğim gibi eş güdüm içerisinde ve... Yani “Hiçbir delil aranmaksızın ‘Şiddet mağduruyum.’ diye mahkemeye giden bir kadın, onun beyanına istinaden şiddet uygulayan kişi altı ay evden uzaklaŐtırılıyor.” gibi bize bu konuda ciddi serzenişler geliyor ve kamuoyunda da böyle bir algı var. Bu noktada, tabii, bu böyle yapılıyorsa yanlış, böyle olmaması lazım, kopyala-yapıŐtır kararların da çıkmaması lazım. Çünkü her aile özel, her şahıs özel; her ailenin farklı ele alınması gerekiyor ki aile bizim için çok önemli. Eğer kurumların aldığı tedbirlerle bir aile paralanıyorsa, bitiyorsa bu... Őunlar da söyleniyor: “İstanbul Sözleşmesi kapsamında verilmiş haklar aileyi parçalıyor, dağıtıyor, aile bitti.” gibi eleştiriler de geliyor. Aslında bizim istediğimiz şiddeti önlemek ama şiddeti önlerken aileyi bitirmeyi istemiyoruz biz yani ailenin sağlığı, selameti hepimiz için önemli, bu toplumun yapı taşı aile; ortada bir de çocuklar var. Dolayısıyla bu mevzuya kurumlarımızın çok daha itinalı yaklaşması gerekiyor ve bir iş birliği içerisinde olması gerekiyor. Bu, sadece Adalet Bakanlığı, sadece İçişleri Bakanlığı veya sadece Aile Bakanlığının da işi değil. Bu noktada iş birliği çok önemli. Tabii ki bu yol haritası sanıyorum yeni belirlenmiş ve eğer hayata geçirilirse de iyi olacak. Bu noktayı önemli bulduğum için açmak istedim.

Buyurun.

ADALET BAKANLIğI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAğDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Elbette ki. Yani matbu kararların sebebi şöyle oluyor: Hâkim şiddet göreni de uygulayanı da çoğu zaman görmüyor Başkanım. Yani kolluk bir form düzenliyor, olayı betimliyor, anlatıyor ve bir talepte bulunuyor, savcı veya kolluk yani. Şimdi, hâkim de önündeki bu evraktaki belirtilere göre karar veriyor, bu evrak matbu gelirse kararlar da matbu çıkıyordu bugüne kadar. Yine, İçişleri Bakanlığıyla biz bu konuda ayrıca toplu şekilde bazı toplantılar icra ettik birlikte, onlar da bu formun daha bireyselleştirilmesi konusunda çalıŐacaklarını söylediler bize. Yani kolluk da artık bu tutanakları benzer şekilde tik atıp göndermeyecek, daha nitelikli, daha ayrıntılı gönderecek.

Acele tedbir kararlarına kısa süreli karar verilmesi –özetlersem- amacımız, mesela bir hafta, on gün. Ama uzun soluklu tedbirlere ise bu SİR raporları uyarınca karar verilmesini isteyeceğiz hâkimlerimizden. Tabii, bizim zorlayıcı noktamız Şu: Hâkim ve savcılara Adalet Bakanlığı olarak “Bunu böyle uygulayın.” deme Şeyimiz yok, bunları eğitimlerle yapmaya çalışıyoruz, farkındalık faaliyetleriyle yapmaya çalışıyoruz, çıkarabilirsek genelgelerimizi böyle ulaŐtırmaya çalışıyoruz kendilerine. Hâkim ve savcıların uygulaması elbette ki zamanla yerleşecek ama biraz önce girişte bahsettiğim bu tedbir mahkemeleri müthiş bir Şey olacak olursa inşallah yani HSK aile mahkemelerinden birini sadece tedbir dosyalarına bakmakla görevlendirdiği zaman bu işe gönül veren o özverili hâkimimiz bir talebe bağlı olarak -eğer gerçekten talep eden bir hâkim varsa ki o görevle görevlendirilecektir- o mahkemelerden daha nitelikli tedbir kararları çıkabileceğini ümit ediyoruz. Esasında, bahsettiğim gibi, hâkimler vicdanları en nihayetinde vicdanları uyarınca karar verdikleri için kısa süreli tedbir kararlarına da çok hükmediyorlar Başkanım. Yani bizim bu söylediğimiz fiilî uygulamada –Başkanım da bilir, başkanların da bilgi verirler sonra- bir aylık verilen, iki aylık verilen tedbir kararları da çok fazla, belki on günlük bu şekilde yok ama mesela altı ay, üç ay gibi bir Şeyi başlangıçta çoğu tercih etmiyor. Gözden geçirirken uzatıyor veya uzatmıyor, yine bir aylık tedbir kararlarına sıklıkla ülkemizde hükmediliyor ama bu, önemli bir ayrıntı gerçekten. Dediğiniz gibi bizim verdiğimiz kararlar şiddetin müsebbibi

olmamalı tabii yani kesinlikle buna sebep olmamalı. Bu anlamda bütün kurumlar üzerlerine düşen vazifeleri yaparlarsa hâkim de önüne gelen dosyada deliller uyarınca en doğru kararı verecektir diye ümit ediyoruz.

Bunu tamamlayan son bir cümle söyleyeyim. Tedbir kararlarının bireyselleştirilmesi noktasında hâkimler için seçenek tedbirlerin yaygınlaştırılması, birbirlerinden haberdar olmaları konusunda bu meslek içi eğitim faaliyetlerimizi de aracı kılıyoruz. Yani bir ara ağaç dikme çok moda olmuştu ardıl tedbirler boyutunda, bütün hâkimler ağaç diktirdi herkese falan, bunun gibi yani güzel örnekleri yaygınlaştırırsak daha iyi noktalara geliriz.

592 adliye sayımız var toplam, küçüğüyle büyüğüyle.

Yine, mağdur hakları olarak “magdur.gov.tr” isminde bir internet sitemiz var. “Ben bir suç ihbar ve şikâyet etmek istiyorum.” “Ben mağdurum, ne yapacağım?” “Ben tanığım, adli süreçte neyle karşılaşacağım?” Adli süreç ve psikolojik destek unsurlarıyla ilgili böyle bir internet sitemiz var, sosyal medyayı da aktif şekilde kullanmaya çalışıyoruz mağdurlara ulaşabilme adına. Tabii, bize her tür mağdur geliyor “Mobilyam geç teslim edildi, lütfen ilgilenin.” gibi. Yani o yüzden “mağdur hakları” olunca ismimiz biraz orada da tıkanıyoruz. Esasında suç mağdurlarıyla ekseriyetle bizim ilgilenmemiz gerekiyor. Yine, broşürlerimiz, mağdura yaklaşım kılavuzumuz, hizmetler kılavuzu ve aile içi şiddet broşürlerimiz gibi birçok broşürü yeni güncelledik, adliyelere, barolara, ilgili bölümlere dağıtımını gerçekleştirdik.

Esasında birçoğuna değindik ama hızlıca belki şu başlıkları da bir gözden geçirmek gerekir: İşte, delilleri değerlendirme sizin açtığınız konu Başkanım, onu değerlendirmiş olduk. SİR raporlarına da girdik, verilen matbu karar uygulamalarının önüne geçebilmek için SİR raporu uygulamasına. Meslek içi eğitime duyulan ihtiyaç... Bahsettiğim mesela bu ayrımı çoğu arkadaşımız çok şey yapmıyor, danışmanlık-öfke kontrolü ayrımı var.

BAŞKAN – Şimdi, önümüzdeki yargı paketinde de Sayın Bakanımız ifade etti, hâkimlerin ihtisaslaşmaları yani belli bir süre bir mahkemede, sonra başka mahkemeye, önce asliye hukukta, sonra aileye veya sonra cezaya verilmesi gibi uygulamanın tamamen ortadan kaldırılıp bir hâkim aile mahkemesi hâkimi olarak başladıysa o şekilde devam etmesi şeklinde yeni bir düzenleme getiriliyor ki bu da isabet olur, daha doğru bir yaklaşım.

Tabii, meslek içi eğitimlere de değinirseniz, bu noktada aile mahkemelerinde görevli hâkimlerin seçilmesinde, görevlendirilmesinde sanıyorum evli olmaları gerekiyor. O noktada bilgi verirseniz iyi olur.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Tabii, çocuklu olmaları gibi şeyler var, tercih nedeni yani.

Meslek içi eğitim faaliyetleri konusunda, Başkanım, onu ayrıca isterseniz sunalım yani toplu bir rakam istenilirse onu ayrıca arz edelim. Türkiye Adalet Akademisi biliyorsunuz o konuda aktif. Bizim bir hâkim arkadaşımız kendi Başkanlığımızdan, Antalya’da iki hafta kadar önceki bir eğitime katıldı. Özellikle aile içi şiddet suç soruşturma bürolarındaki savcılar ve hâkimlere yönelik eğitimler gerçekleştiriliyor, bunlar çok faydalı oluyor. Yani orada iyi uygulayıcı meslektaşlarımızı eğitici olarak kullanıyoruz; farklı tedbirlere hükmeden, biraz önce söylediğimiz gibi matbu kararlar yerine bireyselleştirilmiş kararlar veren meslektaşlarımızın örnek kararlarla birlikte hâkim ve savcılara anlatmalarını arzu ediyoruz. Anlatıyorlar, orada istişare ediyorlar, farklı uygulamaları görüyorlar. Yani kafasını önündeki dosyalara odaklayıp sadece bildiğini okumak yerine etrafıyla da etkileşim, iletişim hâlinde olmasını arzu ediyoruz. Yine, meslek içi eğitim bizim psikolog, pedagog uzmanlarımız için de gerekiyor yani onların da eğitilmesi gerekiyor. Zira okuldan “Bir sosyal inceleme nasıl yapılır?” eğitimiyle çoğu zaman gelmiyorlar yani biraz daha adli sürece ilişkin kendilerinin, bu uzmanların

farkındalıklarını artırmamız gerekiyor. Onların niteliği arttıkça hâkim ve savcılarımızın onlara olan güveni de artacak. Yer yer serzenişte bulunuyorlar bizlere, işte “Biz yazıyoruz SİR raporunu ama hâkim yerine göre itibar ediyor, etmiyor ya da az ediyor.” gibi. İşte, onlar nitelik kazandıkları ölçüde hâkim ve savcılar da onlara güvenceler.

Bunun güzel bir örneğini -biraz yan bir alan ama- çocuk konusunda gördük mesela. İstanbul’da çocuk soruşturma savcımız -işte, bazı yerlerde bu AGO’lar ve çocuk izlem merkezleri sıklıkla kullanılmıyor- şu cümleyi söyledi: “Ben ifade alsaydım bu cümleleri bu çocuğun ağzından alamazdım.” Hani, gerçekleri alma adına çünkü beş yaşındaki çocuk istismara uğramış, savcı bunu nasıl konuşturacak yani? Çok kolay bir şey değil bu. Bunu ancak psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı ve bu alanda ihtisası olan arkadaşlar konuşturabiliyor, her sosyal çalışmacı da konuşturamıyor yani bunun özel metotları var. Çocuktan doğru cümleleri almanız maddi hakikati de ortaya çıkarmanızı sağlıyor yani dediğiniz gibi, bir de masumiyet karinesi var yani çocuğa yanlış sorularla, yönlendirici sorularla giderseniz -değil mi- bir kişiyi on beş yıl hapis cezasıyla karşılaştırabilirsiniz bir anda. O yüzden, uzmandan istifade etmek çok mühim ama nitelikli... Onların niteliğinin de üzerine devamlı koymamız gerekiyor.

Koordinasyondan Başkanım, çok kısaca bahsettik. Sağlık Bakanlığıyla geçen hafta birlikteydik benzer bir konuda, bu tedbirler konusunda. Milli Eğitim Bakanlığıyla yakın zamanda tekrar kontağa geçeceğiz. Aile Bakanlığımızla zaten sıklıkla bir araya geliyoruz.

Tedbir mahkemelerinden bahsettim. Yakın zamanda inşallah 6284 tedbir mahkemeleri... Ama her adliyede değil takdir edersiniz ki zaten her adliyede aile mahkememiz de yok. Yani özellikle 1’den fazla aile mahkemesinin olduğu yerlerde bu mahkemelerden birinin tedbir mahkemesi olarak görev yapmasını arzu ediyoruz.

BAŞKAN – Şiddet vakalarına yönelik özellikle bir mahkeme olmalı.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Ha, bunu neden yaptık? Başlı başına esasında hâkim ve savcılar da bunu çok istiyorlar. Şundan istiyorlar: Sizin tedbir dosyalarınız -nasıl söyleyeyim- çıkan işten sayılmıyor yani bu, sizin ardıl bir işiniz, sizin esaslı işiniz boşanma dosyaları, velayet dosyaları. “Sen kaç tane dosyayı karara bağladın?” dedikleri zaman diğerlerini sayıp gönderiyorsun veya UYAP’tan onlar çekiliyor. “Yılda 700 civarında tedbire bakıyorum.” demişti Ankara’da herhâlde bir hâkimimiz yanlış hatırlamıyorsam ama çocuk da olabilir, karıştırmayayım. Yani “Tedbir dosyalarında bu kadar dosyaya bakıyorum ama bunun bana bir getirisi veyahut bir şeyi yok, benim terfimi etkiliyor yerine göre. Ben buna emek ve mesaimi sarf edersem diğer dosyalarımı çıkaramıyorum zamanında ve terfi edemiyorum.” gibi bazı kaygılar olabiliyor. Bu tedbir dosyalarının en azından çıkan işten sayılması konusunda bizim Bakanlık olarak HSK’ye bir güdülememiz oldu. Ayrıca tedbir mahkemelerini kurarsak bu çok daha ileri, iyi bir adım olacak tabii ki yani çıkan işten sayılmasından ziyade tedbir mahkemeleri daha iyi olacak.

Yine, ŞÖNİM uygulamaları. Şiddet Önleme Merkezinin buraya geçmesi açısından belki şunu ifade edebiliriz: Yani şiddet önleme merkezlerinin şiddet uygulayana yönelik de görevleri var yönetmeliklerine bakılırsa Başkanım. Yani sadece şiddet göreni hani sığınma evine alıp onunla ilgilenip... Bir de şiddet uygulayana yönelik alacağı tedbirler de sayılmış yönetmeliklerinde, kanunlarında. Hani o kısmının güçlendirilmesi gerekiyor. Bir vakit teşebbüs edilmiş, yarım kalmış Ankara’da ve İzmir’de demişlerdi herhâlde. Yani şiddet uygulayanlara gerekirse rehabilite programları olabilir, farklı şeyler olabilir. Her şiddet uygulayanı tabii ki buraya yönlendirmeyeceksiniz. Gerçekten ŞÖNİM’in fayda vereceği, bu programlarından fayda umabilecek şiddet uygulayanlar varsa ŞÖNİM’in o bölümünün de aktifleştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz açıkçası yani orası biraz kenarda kalmış bir konu şu anda, şiddet uygulayana yönelik ŞÖNİM hizmetleri.

Hapsen tazyik kararlarının caydırıcı etkisini artırmaya çalışıyoruz, bu yöndeki çalışmamızda şu da dile getirilebiliyordu: Kişiler tedbir kararlarını ihlal ediyorlar, bunun neticesi hapsen tazyik kararı ama ya bu haklarında hükmedilmiyor ya es geçiliyor gibi şeyler var. Bunlar konusunda da bazı tebligat eksikliklerini biz tespit ettik yani hâkimler bakıyor, tebligat usulüne uygun değil, şiddet uygulayana tebliğ usulüne uygun olarak tebliğ edilmeyince, kişi neticeleri konusunda uyarılmayınca o tedbire de, hapsen tazyik kararına da karar veremeyen hâkimlerimiz olduğunu yer yer gördük.

BAŞKAN – Şimdi, şiddet uygulayanı siz evden uzaklaştırıyorsunuz, sonra da ona tebligat yapmanız gerekiyor. Sanıyorum orada da bir problem var yani tebliğ noktasında nereye tebliğ yapacaksınız?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – İşte bu sıkıntılar oluyor. Eşine tebliğ ediliyor mesela, bizzat şiddet görene tebliğ ediliyor kocası hakkındaki tedbir kararı. Yani bunun gibi... Tabii, tebligat memurunun da şeyi var ama bir tek bu değil, kollukla tebliğ mesela öngörülmemiş kanunda. Mesela siz kollukla elden tebliğ ediyorsunuz...

BAŞKAN – “Kollukla tebliğ de düzenlenebilir.” diyorsunuz, burada bir açıklık var.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Biz onu düzenlemeyi arzu ediyoruz, bir yasal şeyle onun düzeltilmesini yapmak istiyoruz. Yani kolluğun gidip imzasını alıp bir şekilde tebliğ etmesi şu an usulüne uygun bir tebliğ metodu olarak görülüyor çünkü Tebligat Kanunu’na uygun bir tebligat değil. Bundan dolayı belki burada bir düzenleme yapabiliriz. O takdirde hapsen tazyik kararlarının caydırıcı bir etkisi de olacaktır ancak basın-yayın organlarının, haber programlarının herhâlde olumsuz haberler üzerinden reytingi daha fazla. Esasında hapsen tazyik kararlarını da biz -bilmiyorum ama- biraz gündeme getirebilsek, daha fazla gündeme getirebilsek -şimdi arkadaşlarımız da verecekler- yani 10 tanesini, 15 tanesini bir yılda haberleştiresek bunun elbette ki bir etkisi olur yani ama biz genelde işte “Yine şiddet vakası ve yine neticesi yok.” haberleriyle karşılaştığımız için toplum da buna inanmaya başlıyor gibi söyleyeyim. Yani toplumu farklı şekilde de güdüleyebilmeliyiz tabii ki doğru bilgilerle, işte, “Hapse girmiş.” veya “Tedbir kararını ihlal ettiği için hapse girdi.” gibi. Tabii, masumiyet karinesi de var, lekelenmeme hakkı da var, onlara da tabii dikkat etmek gerekiyor.

Süre şeyi var mı Başkanım? Az bir şey kaldı benim.

BAŞKAN – Bunlar önemli konular, bence siz devam edin.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Şimdi, bir de projeye başladık biz aynı zamanda, Türkiye Barolar Birliğiyle ortak bir proje yapıyoruz, yeni başladı. Türkiye’de Adalete Erişim İçin Adli Yardım Uygulamalarının Geliştirilmesine Destek Projesi. Bunun ilk fazını biz bitirmiştik, beraber yürüttük başarılı bir şekilde, güzel çıktılar elde ettik. Bu proje ise bu konuya bakıyor, Ankara Barosunun uyguladığı bir Gelincik Modeli var, duymuşsunuzdur, işte “Gelincik Avukatları” deniyor. Yani şiddet mağduru kadınlara bu konuda ihtisas sahibi avukatlar adli yardımda bulunuyor, adli süreçte destek oluyor ama diğer illerimizde ekseriyetle CMK listemiz var yani Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca görevlendirilen avukatların bir listesi var ve çoğu yerde de baronun yüzde 90 avukatları o listede var, tamamı; ayrı bir ihtisas eğitimleri yok, sıradan diyor ki: “Seni şiddet mağduru kadına vekil olarak atadık.” Arkadaşımız gidiyor ama bu konuda... Ama “Gelincik Modeli” dediğimizde ayrı bir CMK listesi yapmışlar yani öyle ifade edeyim; çocuk konusunda bir listeleri var, kadın konusunda bir listeleri var, dezavantajlı gruplara yönelik ayrı CMK listeleri var büyük baroların özellikle, İstanbul’un da var kanımca.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İstanbul’u biz kurduk yani.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Evet, evet, bana da “İstanbul’da ve Ankara’da var.” dediler hatta bunun yönergesini çıkarmışlar. Bu yönergeyi tüm barolarla yaygınlaştırmak, 7 baroda daha bu sistemi genişletmek istiyoruz. Ne olacak? Artık o barolarda da o illerde de kadınlar daha nitelikli adli destek alabilecekler yani kadın hakları konusunda, şiddet konusunda, ona nasıl yaklaşacağı konusunda, mağdura yaklaşım konusunda eğitim almış avukatlar bu kadınlara adli destek sağlayacaklar yargılama sürecinde. Biraz da buradaki arkadaşlar gönüllülük esasıyla da olduğu için gerçekten çok özverili çalışıyorlar yani onlarla toplantı yaptığımız zaman onlara bir şey telkin etmenize gerek kalmıyor, onların zaten sizin kadar, belki sizden daha fazla o konuda bir farkındalığı var. Başarılı bir uygulama. Barolar Birliğiyle de 7 pilot ilden sonra birçok şehirde, özellikle büyük şehirlerde yaygınlaştırılmasını hedefliyoruz.

Elektronik kelepçe uygulamaları hep sıklıkla dile geliyor. Bunu da değerlendiriyoruz. “Bu sayı yetersiz.” gibi bazı geri bildirimler almıştık ancak geçen yaptığımız toplantıda gördük ki mesela “Ankara’da 30 tane var şu an fiilen, o gün için 17’si kullanılıyor, diğerleri hükmedilirse takılacak.” denilmişti. Bu konuda da herhâlde hâkim ve savcılar kadar kolluğun da bunu takip edip entegrasyonu sağlayıp gerekiyorsa bu tedbirlere hükmetmek lazım. Bundan çok memnunlar takdir edersiniz. Yani oraya, o mahalleye yaklaştığı zaman alarm veriyor ve ağır şiddet vakaları yani bazı dosyalarda elbette ki anlaşılıyor ki kişi şiddete çok meyyal, ilk vukuatı değil, devamlı eşini öldürmekle tehdit ediyor, farklı şeyleri var. Buna taktığımız zaman, o kişileri de uzaklaştırınca en azından eve yaklaşıncaya alarm verip kolluk müdahale edebiliyor. Güzel bir uygulama ama tabii ki doğru kişilere uygulanması isteniyor çünkü hiçbir tedbir de hani şöyle suiistimal de edilmemeli: İşte, kimlik değişimini herkese yapamazsınız. Yani böyle düşünün, herkesin kimliğini değiştiremezsiniz, herkesi evden uzaklaştıramazsınız. Doğru kişiler, doğru tespitler bu SİR raporlarıyla yapılıp bunun üzerine doğru tedbirlere hükmedilirse gerçekten korunması gereken kişiler hakkında bu tedbirlere hükmedilirse mesafe alınacaktır. Yani standart kararların şöyle bir dezavantajı da var: Gerçekten korumanız gereken kadınları tespit edemiyorsunuz. Çokluk içinde kaybolabilirler yani herkes hakkında tedbir kararı olursa kolluk “Acaba bunların hangisi önemli?” diyecek. Bu “önemli”yi işte bizim adliyede bu SİR raporlarıyla ayırt etmemiz gerekiyor ki...

BAŞKAN – Bunu işte ŞÖNİM’lerle de bağlantılı SİR raporuyla mutlaka... Raporlar çok önemli.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – AGO ve ADM dedim Başkanım, onlara değindim, tekrara düşmeyelim.

Süjelerle iş birliği. Yine, İstanbul Sözleşmesi’nde -biz de size katılıyoruz- doğrudan hani şiddeti tetikliyor gibi bir analizi şu an için bu aşamada yapmadık, öyle bir şey de duymadık. Hani İstanbul Sözleşmesi’yle doğrudan işte “6284 sayılı Kanun çıktı, bundan dolayı bu suçlar arttı, şu oldu, bu oldu.” Bu tabii ayrı bir araştırma konusu Başkanım. Herhâlde istatistikler üzerinden ayrıca bir yorum geliştirilebilir.

Ben teşekkür ediyorum, sorunuz varsa alabilirim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, diğer konuşmacılara da söz verelim, daha sonra da sorularımızı soralım çünkü konu dağılmasın, diğer konuşmacılar da sunumlarını yapınlar.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ama o zaman da sunum yapanın konusuyla ilgili bizim de dağılmamız söz konusu oluyor. Yani her sunumdan sonra...

BAŞKAN – Siz sorunuzu unutmayın.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Unutmayız zaten.

BAŞKAN – Çünkü toparlamamız gerekiyor Vekilim, sorularınızı not alın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Soruya da vaktimiz kalsın ama.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Unutmayız ama yani konu anlatılırken bence pekiştirmek açısından daha iyi olur.

BAŞKAN – Konu dağılırsa, süre de verimli kullanılmazsa uzmanlarımızdan yeterince faydalanamayız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bu kısımda heyecanlıyım Sayın Başkan yani bu kısım beni ilgilendiriyor direkt olarak.

BAŞKAN – Çok önemli mevzular, teknik konular.

İkinci konuşmacımızı, Seçil Parkan, Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünden Daire Başkanımız.

Buyurun Seçil Hanım.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Sayın Başkanım, kıymetli hazırım; sizlerle bir arada olmaktan dolayı çok memnun olduğumu ifade etmek istiyorum. Saygıyla hepinizi ayrı ayrı selamlıyorum.

Nazik davetiniz için de çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım.

Ben sizlere bizim Genel Müdürlüğümüz hakkında biraz bilgi vermek istiyorum. Daha sonra da aile içi şiddetle mücadele anlamında yapılan istatistik çalışmalarımıza, 6284 sayılı Kanun ve boşanma davalarına ilişkin birazcık istatistikî bilgiler vermek istiyorum müsaade ederseniz.

Genel Müdürlüğümüz, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Kanun'un 44'üncü maddesi uyarınca Bakanlığın görev ve yetkisine giren konularla ilgili olarak istatistikleri toplamak, yayınlamak görevini haizdir. Yine, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'na göre de resmî istatistik programı kapsamında yayınlamış olduğumuz istatistikler resmîdir ve biz de bu standartlara göre istatistikler üretiyoruz. Adli istatistiklere temel teşkil eden verilerin kaynağına bakacak olursak adli yargı, idari yargı, savcılıklar, istinafa ilişkin bilgiler UYAP'tan günlük olarak alınmaktadır. UYAP'a Genel Müdürlüğümüz 2009 yılından itibaren geçti. 2009'dan önce ise bildiğimiz üzere daha çok manuel ortamda veriler toplanırken artık 2009'dan sonra dijital ortamdan veriler alınmaya başlandı. Paydaş kurumlar adını vermiş olduğumuz Anayasa Mahkemesi, Yargıtay -yüksek mahkemeler yani- Danıştay, Türk Barolar Birliği, Noterler Birliği gibi kurumlardan ise hâlihazırda belli standartlarda yıllık olarak verileri formlar aracılığıyla almaktayız.

Yargıtay ve Danıştay, UYAP'a entegrasyonunu tamamlamak üzeredir. Bundan sonra da protokoller geliştiriyoruz. Protokoller kapsamında direkt UYAP vasıtasıyla Yargıtay, Danıştay ve Anayasa Mahkemesi -üçüncü sırada- olmak üzere UYAP'tan verilerini dijital ortamda almaya, daha çeşitli verilerle istatistikler üretmeye başlayacağız.

İstatistiklerimizi paylaştığımız çeşitli uluslararası kurumlar var. GRECO, EUROSTAT, UNODC, ILO gibi önemli uluslararası kurum ve kuruluşlarla istatistiklerimizi paylaşıyoruz.

İstatistik birimizin faaliyetlerinden kısaca bahsedecek olursak en önemli faaliyetlerden bir tanesi suç-mağdur eşleşmesi çalışması oldu Sayın Başkanım. Biz, Türk Ceza Kanunu ve özel kanunlar kapsamındaki tüm suçları madde ve fıkra esasında UYAP'tan çekebiliyoruz. Belirli kriterler var. Tabii nasıl bir çalışma, ne görmek istiyorsa bizden kullanıcılar onları bize söylüyorlar, kriterleri beraber belirliyoruz, özellikle ne istediklerine odaklanıyoruz ve ona göre UYAP'tan mevzuat bağlamında, mevzuat madde, fıkra ve numaralarını da çekiyoruz, tablolaştırıp istatistiklere dönüştürüyoruz. Fakat

mağdura ilişkin maalesef istatistiklerde sıkıntı vardı. Siz de takdir edersiniz ki hep suç odaklı bizim Bakanlığın işi, hep suç ve suçluluk hareketlerini izledik bu zamana kadar. Artık Mağdur Hakları Dairesi Başkanlığının kurulması, artık bakış açısının mağdura da odaklanmasıyla beraber biz mağdura yöneldik, dedik ki: Mağdura ilişkin ayrıntılı istatistikleri nasıl elde edebiliriz? Suç ile mağduru eşleştirecek, her suçun mağdurunun girişini sağlayacak ekranlar tasarlırsak olur dedik ve biz mağdura ilişkin verileri almayı hedefledik ve buna ilişkin çalışmamızı da yaptık. 24 Nisan 2017 tarihi itibarıyla da oluşturarak Bilgi İşlem Genel Müdürlüğüne gönderdik. Buna ilişkin çalışmayı tamamladılar. Verileri hâlihazırda yavaş yavaş almaya başladık, veri girişleri olmaya başladı Sayın Başkanım. Eğer bu hazırlanmış olduğumuz yapıyla doğru, eksiksiz, zamanında veri girişlerini elde edebilirsek mağdura ilişkin de ayrıntılı istatistikleri sizlerle paylaşmamız mümkün olacak.

“Uluslararası platformda nasıl bir çalışma yapılıyor? Mağdur odaklı istatistikler nasıl özellikle üretiliyor?” diye baktık. Bizim gibi tam sayım esası uygulayan ülke neredeyse yok. Mağdura ilişkin istatistikleri daha çok örneklem yöntemiyle belirliyorlar. Belli bir grup alınıyor, belli kriterlerde anketler yapılıyor, o anket sonuçları yorumlanıyor ve istatistiğe dönüştürülüp tümevarım yöntemiyle genel bir sonuca ulaşılmaya çalışılıyor. Bizde ise hedefimiz tam sayımla mağdurları net bir şekilde tespit edip onlara ilişkin verileri alabilmek olacak inşallah, hedefimiz budur.

Yine, verinin doğru, eksiksiz ve zamanında girişini sağlamaya, yine, teknik ve kurumsal altyapının geliştirilmesini sağlamak için Genel Müdürlüğümüzün bir veri izleme değerlendirme kurulu kurulması talimatı alındı idarecilerimiz, makam tarafından ve buna yönelik 14 Haziran 2017 tarihli Bakan oluruyla Veri İzleme Değerlendirme Kurulunu kurduk. Belirli periyotlarla kurul toplanıyor ve bizler analiz raporlarımızı, sorunlarımızı, çözüm önerilerimizi getirerek kurulda paylaşıyoruz ve kurul bize yön veriyor.

Genel Müdürlüğümüzce bu kapsamdaki çalışmalarımızı daha ileriye götürebilmek için bir proje geliştirdik 2014 yılı IPA II kapsamında; Adli İstatistiklerin Kapasitesinin ve Kalitesinin Artırılması Projesi. Bu projemiz bu yıl yürürlüğe girdi ve 2 Mayıs 2019 tarihinden itibaren projemizin faaliyetlerine başladık. Projemizle kurumsal altyapımızın, kapasitemizin geliştirilmesini, teknik altyapımızın geliştirilmesini, yargı sistemi içerisinde yer alan kurumlardan -biraz önce size arz ettiğim üzere- paydaş kurumlardan verilerin paylaşımının bir protokolle alınmasını ve verimliliğin artırılmasını, farkındalık eğitimleriyle doğru, eksiksiz, zamanında veri girişinin sağlanmasını, ceza kurumsal kapasitesinin artırılmasını, bizim Genel Müdürlüğümüzde çalışan istatistikçilerimizin, bilgisayar mühendislerimizin eğitimleriyle insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesini hedefliyoruz. Bu eğitimlere de hâlihazırda, şu anda başlanmış durumda. Hedeflerimiz de aslında bununla paralellik arz etmektedir. Yine adli istatistik çalışmalarının geliştirilmesi ve adli veri madenciliğinin UYAP alanında özellikle kullanılmasını istiyoruz. UYAP’ı adli veri madenciliğiyle entegre etmeye çalışıyoruz. Yine, fiziki ortamdan alınan artık verinin olmamasını, her şeyin dijitalleştirilmesini hedefliyoruz. Diğer ülke uygulamalarını özellikle araştırıp raporlayıp oradaki iyi örnekleri ülkemize katmaya çalışıyoruz. Teknolojik altyapımızı geliştirmeye çalışıyoruz. En büyük hedeflerimiz arasında insan ve mali kaynaklara tasarruf sağlanması var. Yine, iç süreçlerin hızlandırılması ve adli veri bankası için -duymuşsunuzdur Sayın Başkanım- Bilgi İşlem Genel Müdürlüğünde bulunan ceza, hukuk, savcılık, idari yargı, personel, icra gibi 8 ayrı modüle ilişkin özel bir çalışma yaptık. Bu çalışmada yaklaşık 10 bine yakın değişken belirledik. Sayma birimleriyle beraber tespit ettik, doğrulama ve hesaplama kriterleriyle beraber Bilgi İşlem Genel Müdürlüğüne gönderdik. UYAP’a bunun yansımaları sağladık, veri girişlerini alıyoruz ve Adli Veri Bankasını kurduk. Adli Veri Bankasında ise artık biz bunun temelini attık, bunun veri madenciliği boyutuna şu anda çalışıyoruz, modellemeler yapmaya çalışıyoruz. Veri madenciliğinin boyutu artık

bizim istediğimiz, hayalimiz diyebileceğimiz karar destek sistemi aşamasına geçmek. Eğer karar destek sistemi aşamasına geçerse ileriki süreçte analizler, raporlar direkt bize gelebilecek yani veriyi birbiriyle örtüşürüp öngörüler yaparak bize analiz sonuçları direkt gelebilecek hâle gelecek.

Ben size biraz istatistiklerimizden bahsetmek istiyorum. Boşanma davalarına ilişkin istatistikler getirdim 2011 ve 2019 yılları arasında. Günlük veri çekebildiğimiz için 2019 yılının on ayını da ben buraya çalıştırdım. 2011 yılında açılan dava sayımız 203.575 iken 2018 yılında yüzde 15 artışla 250.802 olduğunu görüyoruz. Karara bağlanan dava sayımız da keza yine aynı şekilde.

BAŞKAN – Burada nüfus artışı da hesaplanıyor mu, o ekli mi?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Yok, burada sadece bizim kendi verilerimiz arasında.

BAŞKAN – Sadece sayı var.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Nüfus artış hızının analizi yok burada.

BAŞKAN – Daha sonra yapacaksınız, şu anda sadece sayılar var.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Evet, sadece sayılar. Tabii, bana dün sunum yapacağım söylendiği için ben elimizde ne varsa hızlı bir şekilde size arz etmek için çalıştım. Tabii, bunları da isterseniz Sayın Başkanım, size arz edebiliriz.

Boşanma davalarının karar türlerine baktığımızda 2017 yılında en çok tam kabul, keza 2018’de de tam kabul kararı veriliyor yüzde 64 ve 65 oranlarında. Retler 21 oranında daha çok olmakta. Kısmen kabul, kısmen retler de yüzde 2 ile 3 arasında değişmektedir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunları bize atarsınız, değil mi?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Tabii ki paylaşabilirim.

Boşanmanın nedenlerine göre baktığımız zaman... Ben çok fazla sizi bilgiyle yormamak için de 2018 ve 2019’u hemen koydum. Gördüğünüz üzere, 2018 yılında -geçmiş yıllara da baktığımızda- yüzde 52,6’yla çekişmeli boşanma davaları en fazla açılan ve en fazla gelen dava çeşidi oluyor, yüzde 50’ye yakın şekilde yer almış durumda.

BAŞKAN – Yani açılan davaların yüzde 50’si çekişmeli boşanma davası.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Aslında anlaşmalı ve çekişmeli boşanma ayrımında oluyor. Diğer özel boşanma nedenleri: Zina...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – 45’i de anlaşma ama, yarı yarıya.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Evet, genelde öyle, anlaşmalı çekişmeli olarak geçmekte. En uzun süren yargılama da çekişmeli olmakta aile hukukunda. Gördüğünüz üzere Sayın Başkanım, 0,1’le de suç işleme ve haysiyetsiz hayat sürmeyi görmek mümkün. En az yüzdeyle boşanma nedenimiz –geçmiş yıllarda yine aynı- böyle.

Oransal dağılımına ilişkin pasta grafiği getirdim sizlere. Yüzde 52,6’yla evlilik birliğinin temelinden sarsılması yani çekişmeli boşanmayı görmek mümkün, 45,5’le 2’nci sırada evlilik birliğinde anlaşmalı boşanma diyeyim, en az da –dediğim üzere- 0,1’le suç işleme ve haysiyetsiz hayat sürme ile akıl hastalığı yer almakta.

Açılan dava ve karar türlerine baktığımız zaman 2018 yılında boşanmayla ilişkili açılan davalara çalıştık yani boşanma davası şimdi açılıyor fakat boşanma aslında bir “iceberg” gibi çünkü boşanma başka davalara sebep oluyor, bir araştırma yapalım, boşanmaya ilişkin davaları bir çekelim, ne durumda dedik. Sayın Başkanım, tabii ki en fazla nafaka; 27.635 açılan dava sayımızla nafaka gelmekte. Ondan sonraki sırada velayet geliyor. Yani bizde parasal konularda ve velayet, çocuk konusunda anlamıyor taraflar, daha çok bunlarla boğuşuyoruz. Ondan sonra 3’üncü sırada da çocukla kişisel ilişki kurmak geliyor.

Karara bağlanan davalara da baktığımızda yine aynı şekilde dava sayısı çok olduğu için karara bağlanma oranları da nitekim aynı şekilde görmek mümkün. Burada da yine en fazla nafaka davası açılmış görünüyor.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Nafaka ayrılabilir mi yoksulluk ve iştirak...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Tabii ki o ayrımda da verebiliriz. Ben size genel sayılar getirdim ama tabii ki Komisyonunuza istediğiniz kriterlerde... Bize kriterleri belirtmeniz yeterli. Kriterleri belirttiğiniz takdirde havuzumuzdan çalışıp analiz yapabiliriz.

En fazla boşanma davasının açıldığı 10 il sıralamasına baktığımızda –bu değişmiyor genellikle- İstanbul –nüfus yoğunluğundan dolayı- ilk sırada, Ankara, İzmir, Antalya. Bazen İzmir ile Antalya, Bursa yer değiştiriyor geçmiş yıllarda. En az boşanma davasının açıldığı iller de -gördüğünüz üzere Sayın Başkanım- Bayburt’ta 74 –en az Bayburt ilinde- Hakkâri, Gümüşhane şeklinde yani doğuda daha az açılıyor.

Bölgelere göre açılan boşanma davalarına baktığımızda en fazla yine nüfus yoğunluğunun olduğu bölge Marmara olduğu için açılan davamız Marmara Bölgesi’nde 82.895’ti 2018’de, 2’nci sırada İç Anadolu Bölgesi geliyor, 3’üncü sırada Ege Bölgesi geliyor, en az yine Doğu Anadolu Bölgesi’nde.

Genel nüfusa göre –sizin bahsetmiş olduğunuzun değişik penceresi Sayın Başkanım, bu- açılan boşanma dava sayısı oranlarına baktığımızda 2018 yılında en fazla Ege Bölgesi’nde olduğunu görüyoruz; İzmir, Aydın, Muğla.

BAŞKAN – Nüfusla oranlandığında.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Evet, tonlar koyudan açığa doğru gitmekte. En fazla yoğunluk olan binde 4 ve 5 oranında Ege ve Akdeniz’de görülmekte. Ege’de İzmir, Aydın, Muğla; Akdeniz’de Antalya ve Mersin; İç Anadolu’da Ankara ve Karaman illerinde.

BAŞKAN – Doğrusu bu, nüfusa göre.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Evet, oran olarak; sayı olarak getirmedim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bayburt kaçınıcı sıraya düştü?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Bayburt en az, en soft renk Bayburt’ta. Tabii İğdir burada, doğuda değişiklik arz etmekte gördüğünüz üzere Sayın Başkan, 2’nci sırada İğdir var doğuda. Erzincan ve Tunceli yine aynı şekilde 3’üncü sırada yer almakta.

Eğitim ve cinsiyet durumuna göre bir çalışma yaptık. 2018 yılında boşanmanın cinsiyete göre oransal dağılımını inceledik burada. En fazla boşanmaların erkekler için 30,1, kadınlar için 26,5’le lise ve dengi eğitim durumunda olduğunu gördük. Bu verileri -eğitim ve cinsiyet dağılımını- TÜİK’ten aldık, çaktıktık kendileriyle biz de. En az boşanmaların ise okuma-yazma bilmeyenler arasında olduğunu fark ettik. Burada tabii istemediğimiz bir sonuç aslında ama böyle de bir çıkarımımız oldu.

Evlilik süresine göre baktığımızda da en fazla 26,9 oranıyla hep on altı yıl ve fazlası, uzun süreli evliliklerin boşanmaya yol açtığını gördük. Bir yıldan az evliliklerde de -daha yeni evliliklerde- yüzde 3 oranında en az boşanmaların olduğunu gördük.

Eşlerin karşılıklı yaş grubuna göre baktık buna. En fazla 35-39 yaş grubunda boşanmaların olduğunu, yine lise ve dengi eğitim grubunda maalesef boşanmaların fazla olduğunu gördük. Sayılara baktığımızda 7.575 erkek, 5.295 de kadın olduğunu gördük gruplama olarak.

Aile İçi Şiddet Kanunu'muz, 6284 sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Hakkında Kanun'a ilişkin istatistiklerimize baktığımızda –ben size beş yıl için getirdim istatistiklerimizi ama- 2012 yılında bildiğiniz üzere Sayın Başkanım, kıymetli hazırım; mevzuat yürürlüğe girdi. 2013 ve 2014'le kıyaslamasını da size arz edeceğim.

Koruyucu ve önleyici tedbir sayılarımız 2015 yılını baz aldığımızda 2018 yılında yüzde 400 oranında koruyucu tedbirin arttığını görüyoruz. Önleyici tedbirlerin ise yüzde 91 oranında arttığını görüyoruz 2018 yılında.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Önleyiciler daha çok artmalı.

BAŞKAN – Yani 2015'le mi bu?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – 2015 ile 2018'i kıyasladım Sayın Başkanım. 2015 yılında sabit kabul ediyoruz, 100 olarak kabul ediyoruz, 2018 yılında yani son dört yıl içerisinde ne kadar arttığını hesapladım size. 2019 yılı yarım olduğu için, tam bir sonuç vermeyeceği için 2018'i ben size oranlama olarak verdim ama sayıyı görmemiz için de 2019 yılına ilişkin olarak 4.958 ile 2018'in 5.302 koruma sayısının yaklaştığını görüyorsunuz. İki üç ay içerisinde bunu muhtemelen geçecektir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – 4320'yle ilgili hiç yok mu? Yani bu sonuçta adı değişen bir kanun.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – O da var, eskilerde o da var yani sunumumda yok ama size hemen ben onu da çıkarırım.

Yani 4320 sayılı Kanun'da biliyorsunuz koruyucu, önleyici olarak bir ayırım yoktu, sayısal rakamlara baktığımız kullanım açısından, 6284 daha etkin kullanımda 4320'ye göre.

Yine bölge bazlı tedbir sayılarımızı incelediğimizde koruyucu ve önleyici tedbirlerin her ikisinin Karadeniz bölgesinde çok fazla verildiğini görüyoruz. 1.882 ile Karadeniz, ikinci sırada Ege 1.234, Marmara 763, önleyici tedbir de yine aynı şekilde Karadeniz, Ege ve Marmara bölgelerinde sırasıyla verildiğini görmekteyiz. En az da Güneydoğu Anadolu ile Doğu Anadolu bölgelerinde verilmekte.

İllere göre tedbir sayısı fazla olan ilk on il incelendiğinde koruyucu tedbir İstanbul, Bursa ve İzmir'de; önleyici tedbirse İstanbul, İzmir ve Ankara'da olduğunu görüyoruz. Büyük illerde yine nüfusla orantılı olarak fazla verildiğini görmekteyiz. Bu da 2019 yılı, görmek istersiniz diye Sayın Başkanım, bu sıralama çok değişmiyor, yine Bursa ile İzmir yer değiştiriyor, Ankara giriyor, yine büyük iller arasında böyle olmuş durumda.

Tedbir türlerine bakacak olursak, “Hangi oranda en fazla koruyucu, önleyici tedbir veriliyor, hangi tedbir veriliyor?” dersiniz, mağdur koruyucu tedbir verilen 179,3 ile kişinin kimlik bilgilerinin gizlenmesi. En fazla koruyucu tedbir olarak bu verilmekte. İkinci sırada müşterek yerleşim yerinden ayrı bir yerleşim belirlenmesi. Üçüncü sırada da yüzde 7'yle iş yerinin değiştirilmesi yer almakta. Önleyici tedbirdeyse yüzde 42'yle şiddete ve korkuya yönelik söz ve davranışlarda bulunmama. İkinci

sırada, korunan kişilere bu kişilerin buldukları konuta, iş yerine yaklaşmama, uzaklaşma tedbiri. Üçüncü sırada da yine korunan kişinin şiddete uğramamış olsa bile uzaklaşma tedbiri yoğunlukla uygulanmakta.

2014 yılına baktığımızda, ikisini kıyasladığımızda, koruyucu tedbir olarak en çok müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi olmuş. En azsa tapu kütüğüne aile konutu şerhi konması olmuş. Önleyiciyse, yine hiçbir şekilde değişiklik yok, her yıl en fazla verilen tedbir şiddet ve korkuya yönelik söz ve davranışta bulunmama olmuş, 2018’de de görüldüğü üzere Sayın Başkanım. İkinci sırada yine uzaklaştırma yer almış. En azsa kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması olmuş.

2019 yılında da yine aynı tabloyu görmeniz mümkün. Tedbirlerde, sıralamada değişiklik yok. Oran olarak 86 oranında kişinin kimlik bilgilerinin gizlenmesi, ikinci sırada müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yerinin belirlenmesi; önleyici olarak da yine şiddet veya korkuya yönelik söz ve davranışlarda bulunmama yer almış, ikinci ve üçüncü sıralarda da zaten uzaklaştırma tedbirleri.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Bir kişi daha var sunum yapacak olan, ondan sonra da soruları ve ek ifade edilecek mevzuları alalım.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM DAİRESİ
BAŞKANI ÇELEBİ YILMAZ – Teşekkürler Sayın Başkan.

6284 sayılı Ailenin Korunması Kanunu kapsamında cezaevlerinde bir yılda yaklaşık bin civarı tutuklu erkek mahkûm bulunmakta. Bir de yine denetimli serbestlik kapsamında 15 ilde 17 kişinin, mağdurun takibi yapılmakta. Toplamda da bu zamana kadar izlenen kişi sayısı 76.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ EMEL ÇELİK
GÜMÜŞEL – Bu SİR raporlarıyla ilgili zorunluluk konusundan bahsedildi Başkanım. Çocuk Koruma Kanunu gereği çocuk suçlarında SİR raporunda eskiden beri bir mecburiyet var, o konuya değinecektim o konunun üzerine ama aile hukukunda her konuda olmamakla beraber, başkanımın da belirttiği üzere, her alanda alınmaya çalışılıyor, özellikle aile içi şiddet konularında. Orada onunla ilgili bir zorunluluk hâlinin Çocuk Koruma Kanunu’nda yer aldığını belirtmek için söz istemiştim.

Onun haricinde, ben Mevzuat Genel Müdürlüğü olarak kanun çalışmaları boyutunda zaten belirli konular var, onlara sizler de vâkıfsınız, bizim belirli komisyonlarımız var. Suç Mağdurlarına Yardım Hakkında Kanun Tasarısı çalışmamız var, sosyal devlet ilkesine uygun olarak devlet tarafından yardım sağlanmasına ilişkin usul ve esasların getirilmesi amaçlanıyor bununla ilgili bir bilim komisyonu kuruldu 18.02.2014 tarihinde. Genel Müdürlüğümüz tarafından bunun çalışmaları Mağdur Hakları Dairesi Başkanlığıyla birlikte devam ediyor. Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tasarıda Sayın Başkanım, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde kurulan sosyal hizmet merkezlerine yönlendirilmesi amaçlanıyor. Buradaki aile bütünlüğünün sağlanması, özellikle ana ve çocukların korunması, ayrılık ve boşanma gerçekleştirilecek olsa bile bunun da sağlıklı koşullarda olmasının sağlanması amacıyla boşanma ve ayrılık talepli davalarda aile mahkemesi hâkiminin eşleri talep üzerine, resen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde kurulan sosyal hizmetler merkezlerine yönlendirilmesi amaçlanıyor.

Türk Ceza Kanunu’nda özellikle cinsel suçlarla ilgili birçok artırım getirilmekle beraber, tabii kamuoyunda artırmanın veya azaltmanın dezavantajları, avantajları hep tartışılmakla beraber dönem itibarıyla tertipli olarak hep artırıldığını görüyoruz. İşte bu noktada da hâkimin çok ceza vermesinin veya

sadece kanunla mı bu boyutların düzeltilmesi gerektiğinin de tartışılması gerektiğini değerlendirmiştik daha önceki komisyonlarda da. Ama özellikle cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarı sonucunda beden ve ruh sağlığının bozulması” diye bir tabir vardı, bunun çıkarılması özellikle mağdurların tekrar tekrar rapor almak için örsellenmesinin önlenmesi yoluna gidildi. Bunun kaldırılmasını çok önemli bir gelişme olarak değerlendirdik.

Çocuk teslimi, çocukla kişisel ilişki tesisi ve nafaka, velayete yönelik 3.1.2013 tarihli, Bakan oluruyla kurulmuş bir çalışma grubu kurulmuş ve söz konusu çalışmalar devam etmektedir. 11.4.2013 tarihli ve 6459 sayılı İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Bağlamında Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 24’üncü maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun “Adli Yardımla Ertelenen Yargılama Giderlerinin Tahsili” kenar başlıklı 339’uncu maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle adli yardımdan yararlanan mağduriyetine neden olacağına mahkemece açıkça anlaşılması hâlinde adli yardım kararından dolayı devletçe ödenen veya muaf tutulan yargılama giderlerinin tahsilinin mahkemece tamamen veya kısmen ödenmeden muaf tutulmasına karar verileceği yönünde düzenleme getirilmesini de önemli gelişmelerden biri olarak değerlendiriyoruz. Anılan düzenlemeyle, adli yardımdan yararlananın mahkemece uygun görülmesi hâlinde devletçe ödenen veya muaf tutulan yargılama giderlerini kısmen ödemesine veya tamamen muaf tutulmasına olanak tanınmıştır.

Bu konuda belirteceklerim bu kadar, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Buyurun Seçil Hanım.

ADALET BAKANLIĞI SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Dediğim gibi, mağdur odaklı istatistikler üretmek için çalışmalar yapıyoruz. Özellikle kadın cinayetleri, en çok sorulan sorulardan bir tanesi bize ya da kadına karşı şiddet.

Şimdi, bizim zorlandığımız konu şu: Mevzuatta tanımlı olmayan bir şeyin, biraz önce sunumda bahsettiğim üzere...

BAŞKAN – Cinayet, cinayet olarak gelir.

ADALET BAKANLIĞI SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Cinayet, cinayet olarak gelir bize. Yani şimdi kadının alacak verecek yüzünden öldürülmesi tabii ki kadına karşı şiddet kabul edilmiyor, kadın cinayeti olarak kabul edilmiyor. Tanım var 6284’te fakat bunun bize mevzuatta adres gösterecek bir maddesi yok veya fıkrası, bendi yok. Şimdi biz de bu minvalde çalıştığımız için maalesef çekip veremiyoruz, “Kadın cinayeti bu kadardır.” diyemiyoruz. Onun için de bir çalışma yapıldı, onu özellikle “kadın cinayetidir” diye bizim belirlemiş olduğumuz asgari ölçüde değişkenler gönderildi Bilgi İşlem Genel Müdürlüğüne, veri girişlerini bekliyoruz. Bundan sonraki aşamada yazdı Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü tarafından bu çalışma da bitirildi, ekrana yansıtıldı. Fakat tabii ki ister istemez veri girişi yapan personelin burada bilinçli olması gerekecek.

BAŞKAN – Özel ihtimam lazım yani.

ADALET BAKANLIĞI SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Özel ihtimam gerekecek. Böyle bir problemimiz var, mevzuatta kadın cinayetinin maddesi yok, tam olarak kadının kadın olmasından dolayı öldürülmesinin cezalandırılmasına ilişkin madde, müeyyide olmadığı için...

BAŞKAN – Ceza Kanunu’nda bütün cinayetler aynı maddede düzenlendiği için.

ADALET BAKANLIĞI SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Evet, böyle de bir problemimiz olduğunu belirtmek istedim.

BAŞKAN – Evet, anladım.

Teşekkür ediyoruz.

Filiz Hanım, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, öncelikle bir elçilik randevum olduğu için geç kaldım, özür dilerim geciktığım için.

Şimdi, evet, Bakanlık birimini karşımızda görmek gerçekten güzel, heyecan verici yani bu karşılıklı eksiklikleri iletebilmemiz açısından, konuşabilmemiz açısından bir fırsat. Çünkü gerçekten yarışmak değil cinayeti önlemek istiyoruz yani yıllardır kadın hakları mücadelesi veren bir avukat olarak da benim temennim bu. Başta yalnız bir şeyle giriş yaptım ben, geldiğimde delil istenmesi... Yani mağdur bu 6284’le ilgili delil istenmesinden soyut beyanla verilmemesi bu tedbir kararını gibi bir şeyden söz ettiniz. Vallahi biz bu kanun çıksın diye ömrümüzü verdik ve bu bir tedbir kanunu. Yani başka olaylarda şey olabilir, herkes araştırabilir, delil isteyebilir, şunu bunu soruşturabilir ama bu kanunun zaten ruhu, kendisi, varlık nedeni acil tedbir uygulanması yani yaşam hakkının korunması. Yani bu da en fazla kadının yaşam hakkının korunması ya da çocukların ya da evde daha yaşlı bir büyükanne, kız kardeşler, şu bu neyse, hani kadına yönelik şiddet en fazla olduğu için. O yüzden GREVİO’nun da özellikle bazı tespitleri var, bu konularda buna yeterince uyulmadığı konusunda.

Sizin verdiğiniz istatistiklere baktığım zaman, mesela “Koruyucu, önleyici tedbir arttı.” demek aslında şiddet arttı demek. Yani şiddet artmasa koruyucu, önleyici tedbir, ancak bunun için belki çok şiddeti önlemiş bir ülke olmamız lazım. Buna lütfen particilikle bakmayalım, lütfen eleştirilerimi şey gibi algılamayın yani beni tanıyorsunuz, tanıdığınız kadıyla biliyorsunuz ama şurada mesela ciddi bir eksiklik aslında şiddeti önleme konusunda olduğunu gösteriyor baktığım bir veri. 218 bin şiddete yönelik davranışta bulunma ihtarı var.

ADALET BAKANLIĞI SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Sayın Başkanım, veriyi ben tekrar şeye verdim, görebilirsiniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam bu da var evet.

Şiddete veya korkuya yönelik söz ve davranışlarda bulunmama tedbir sayısı 215 bin; altındaki, korunan kişilerin, bu kişilerin buldukları konuta, okula, iş yerine yaklaşmaması 108 bin. Şimdi, yarı yarıya bir fark var. Bu şunu gösteriyor: Hâkimler şiddeti önlemek için uzaklaştırma tedbirini uygulamıyor yeterince. Bana bu verinin gösterdiği budur. İhtar ediyor, “Bulunma.” diyor. Biliyorum yani yargıçları biliyorum, çoğu bu tedrisattan geçmediği için, özellikle erkek yargıçların nasıl davrandığını biliyorum. Yani gerçekten kendisinin başına geleceğini bilirse nereye gideceğini düşünmediğinden.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Kadın erkek dememek lazım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben öyle diyorum, o sizin bakışınız olabilir ama ben zaten Mağdur Hakları Dairesi Başkanının da kadın olması gerektiğini düşünüyorum Türkiye’de özellikle. Bu kadar kadın öldürülürken ve şiddete maruz kalırken. Ama en azından bu eğitimden, bu tedrisattan geçilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ama bence bu veri, aslında hâkimlerin uzaklaştırma yerine sadece ihtar ettiğini gösteriyor.

BAŞKAN – Şimdi, Filiz Hanım siz biraz geç geldiniz, o konuda belki bilgi... Tam somut delil değil.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, ben duyduklarım üzerinden söylüyorum.

BAŞKAN – Somut delil değil hani belki bilgi eksikliği olabilir, arkadaşımız bir daha ifade etsin o SİR raporlarını.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben bir bitireyim, ondan sonra nasıl biz dinledik aynı şekilde, ben de bütünlüklü olarak bitireyim, ondan sonra şey yapayım.

Bir önemli nokta, “Verileri paylaşıyoruz.” dediniz yabancı kurumlarla. Ben onların içerisinde GREVİO’yu duymadım, orada görmedim ama en önemli kurum yani paylaşılması gereken.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN - Var, belki koymamış olabilirim ama GREVİO’yla şöyle paylaşıyoruz...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir de tabii anket usulü onların bir şeyi var.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Mağdur Hakları Dairesi Başkanlığımızın koordinasyonunda paylaşıyoruz, onlara gönderiyoruz, onlar paylaşıyorlar.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Anladım. O zaman onların soru anketinde istediği verileri toplamaya yönelik bir çalışmanız var.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Tabii, olanları veriyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir de bir nokta daha önemli: Mesela boşanma davalarının kaçında ev içi şiddete rastlanıyor? Mesela diğer istatistiği belki tutamıyor olabilirsiniz, hani kadın cinayeti, erkek veya kadın ölümü ya da kadının hangi nedenle ölümü, aslında bu da çok zor şey değil. Buna sadece bir kolon koymaya bakar yani neden öldüğüne dair bir şey koymaya bakar. Ama boşanmalarda mesela ev içi şiddet ne kadar boşanmaya neden oluyor? Çünkü o dediğiniz şey, evlilik birliğinin temelinden sarsılması, bu genel nedendir zaten, kimse akıl hastalığından da başvurmaz, ne bileyim...

BAŞKAN – Şimdi, Medeni Kanun’da geçimsizlik aynı maddede düzenlendiği için oradan başlıyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bundan başlıyor. Özel nedenlerden bu daha çok uzatacağı için boşanma davasını, özel nedenlerden başvurmaz, daha çok evlilik birliğinin temelinden sarsılması diye başvurur. Ama bunun içerisinde hangi istatistik var mesela? Bunların kaçında ev içi şiddet var? Buna yönelik bir çalışmanız var mı mesela?

“Kollukla tebliğ yapılabilir.” konusuna ben de katılıyorum yani burada çünkü yaşam hakkını korumaksa önemli olan, hakikaten tebligatı dolaştırıp kadınların ölmesini beklemek yerine nasıl tebliğ yapıyorsan yap yani o ikinci kişiye. Ama bazı noktalar var, benim de size belki not alıp iletmenizi istediğim ya da çalışmanız için gerekliliğini düşündüğüm. Evet, zorlama hapsine çok nadir hükmediliyor, bu da bizim topladığımız veriler, bunları da biz size iletelim. Risk ve ihtiyaç analizi yapılmadan tedbir kararları veriliyor ve bu türde kararlara yapılan itirazlar da değerlendirilmiyor. Yalnızca belli başlı tedbirler veriliyor, bazı tedbirler hiç verilmiyor, örneğin geçici velayet, nafaka, geçici maddi yardım taleplerini hâkimler genellikle “Bunlar boşanma davalarında verilir.” gibi algılıyorlar, hâlbuki 6284’te de verilmesi gereken. Birbiriyle çelişen tedbirler birlikte veriliyor. Kadınlar ve çocukları için örneğin uzaklaştırma kararı verilirken diğer taraftan çocukların erkekle ilişki kurması kararı veriliyor. Mesela orada ben demiyorum kimse kimseyle ilişki kurmasın ama hem uzaklaştırma veriyorsun, çocuktan da uzaklaştırma veriyorsan o zaman babayla ilişki kurarken bir kere daha düşüneceksin. Yani hem onu veriyorsun hem onu veriyorsun, ya onu vermeyeceksin ya onu vermeyeceksin. Yani o ilişkiyi değerlendirmek gerekiyor. Bu yüzden gizlilik kararı da tam olarak uygulanamadığı için kadınlar sürekli çocuklarıyla saklanarak yaşamak zorunda kalıyor. Tedbir süreleri kısalıyor, bu hatalı bir şey, tedbir sürelerinde kısalma gözleniyor. Kararın uzatılması talebiyle yapılan başvurularda delil sunulmasına rağmen hâkimler uzatma konusunda isteksiz davranıyor. Israrlı takip mağdurları etkin korunamıyor, özellikle bu fiili işleyenler orantılı şekilde cezalandırılmıyor. Son olarak da aileyi koruma hususunun

öncelendirilmesi nedeniyle başta uzaklaştırma tedbiri olmak üzere -işte, bu istatistik, ben bunu ilk defa görüyorum ve sadece bende bu ışığı yaktı- aileyi koruma nedeniyle aslında yaşam hakkının korunması biraz erteleniyor.

Bence hiçbirimiz boşanmaktan korkmayalım arkadaşlar. “Boşanma kötü bir şey”den ziyade “yaşıyorlar” diye sevinelim. Yani gerçekten kadınların yaşıyor olması boşanmış olmasından daha kötü bir şey değil. Bazen bu gerekiyor yani buna böyle bakmak lazım.

Dinlediğiniz için, sizlerin sunumları için de ayrıca teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu SİR konusu delil değil aslında, biz orada delilden bahsetmedik, bir rapordan bahsettik.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Anladım sayın vekili, şöyle bir şey: Yani biz burada biraz da –siz gelmeden- matbu kararlar üzerinde açılan bir tartışma üzerine bu cümleleri serdetmiştik. Şimdi, bu koruyucu tedbir kararları ile önleyici tedbir kararlarının birbirine benzeyen rakamlar olması bizi zaten matbu kararlara götürür. Ha, önleyici tedbir kararları koruyuculardan fazla olmalı, o ayrı bir bakış açısidir, ona bir şey diyemem yani belki “Önleyici fazla olmalı.” diyebilirsiniz ancak birbirine eşit olması, yakın olması esasında bütün mahkemelerde bütün tedbirlere hükmedildiğini gösterir ki bu bizim arzu ettiğimiz bir şey değil.

Başkanımın söylediği SİR raporları –bilmiyorum hangi aralıkta iştirak ettiniz ama- ŞÖNİM’lerde son dönemde Aile Bakanlığıyla özellikle entegrasyonumuzla...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz “Delil gerekiyor.” dediğinizde ben buraya geldim.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Sayın Vekilim, şöyle: Kanunu biliyorsunuz, 6284 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin (3)’üncü fıkrası “Koruyucu tedbir kararı verilebilmesi için şiddetin uygulandığı hususunda delil ve belge aranmaz.” diyor, koruyucu tedbir kararları konusunda söylüyor bunu. Önleyici tedbir kararları konusunda... Burada bir ayırım yapmış, bunu da bu Meclisimiz çıkardı, bu kanunu yani burada bir ayırım yapmış. “Önleyici tedbir kararlarına hükmetmek için delil ve belge aranmaz.” dememiş. Ha, şu demek oluyor: Delil ve belgeden kastınız emaredir, hâkimlerimiz zaten emareden yola çıkarak bu tedbirlere hükmediyorlar. Emare nedir mesela? İşte, kolluğun hazırladığı “matbu” dediğimiz form, “Hayati tehlikesi var, kadın risk altında.” diyorsa buna itibar ederek, bunu delil kabul ederek mahkemeler yine de önleyici tedbir kararlarına hükmediyorlar. Soyut beyan değil her zaman, kolluğun illa ki bir değerlendirmesiyle geliyor hâkimin önüne. Bunu delil kabul ediyor bazı hâkimler, bazen gerçekten kolluk bir hayati tehlike belirtisinden bahsetmemiş veya şiddet unsuruna yer vermemiş, “İddialar var.” demiş, bilemiyorum yani o konuda belki o rakamlar farklılık gösterebilir ama dediğim gibi yani biz bunların birebir aynı olmasına zaten şu anda burada “O çalışmayı yürütüyoruz.” dedik. Yani matbu şekilde bütün kararlar, bütün tedbirlere hükmedilsin, rakamlar birbiriyle eş güdümlü, denk olsun, eşit olsun gibi bir şeyimiz kesinlikle yok. Ama dediğiniz gibi “Önleyici tedbir kararları daha fazla verilsin.” bu bir bakış açısidir, olabilir, somut olay buraya götürür yani toplum şiddete daha çok meyyal olur, o zaman önleyici tedbir kararları daha çok verilir, koruyucu tedbir kararları daha az verilebilir. Ama birbirine denk olmasını, yakın olmasını biz arzu etmiyoruz. Kimsenin de arzu edeceği bir şey değildir diye ümit ediyorum. Çünkü biz bireyselleştirmeyi genellikle sunumumuzda işlemiştik yani bireyselleştirmek istiyoruz. Kadın şiddete defaatle maruz kalıyorsa çok nitelikli şekilde o kadını koruyalım ama bazıları hakkında da koruyucu tedbirler verelim.

Yani hâkim ve savcılarla ilgili vicdan vurgusu yaptım orada, şundan yaptım: Mümkün değil yani o zaman bütün tedbirlere hükmetmeniz gerekir yani. Yaşanan olay basit bir olay olabiliyor bazen, bazen nitelikli olay olabiliyor, bazen çok ağır olabiliyor, hâkim bunu tartıyor önüne gelen vakalarda. Yani hâkim önündeki dosyaya ve değerlendirmelere göre bir karar veriyor. Kimse kasten “Herkes eşit karar, herkese aynı kararları verelim.” gibi bir uygulama geliştirmiyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Herkes aynı karar değil ama önemli olan önce hayat, yaşam hakkı.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Elbette ki.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunun da en çok itiraz hakkı var, itirazda değerlendirilsin, mesela bunu yapsınlar yani.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Veriyorlar yani şuraya bağlayacaktım ben: Biz psikologlarla ŞÖNİM’deki SİR raporlarını canlandırarak buradan daha nitelikli kararlara ulaşalım yani doğru şekilde SİR de yönlendirsin, hâkimin eli biraz daha güçlensin. Sosyal inceleme yapılınsın kişi hakkında gibi bir amacımız var. Aksi takdirde sadece önündeki o kolluğun değerlendirmesiyle karar vermek hâkimi sağlıklı bir tedbire hükmetmeye yönlendirmiyor.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Raporlar da zaman kaybı yaratmayacak mı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Şu var: Tedbir kararları verilebiliyor biliyorsunuz yani hâkim bir tedbir kararı verip gözden geçiriyor, bazen bir ay veriyor, iki ay veriyor.

BAŞKAN – “Koruyucu tedbir veriliyor ama önleyici noktasında.” diyorsunuz zaten.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Önleyici tedbir kararları...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Önleyici tedbir hiçbir işe yaramıyor ama. Size ben diyorum ki: Yapmayın Hülya Hanım. Siz de yapıyorsunuz. Benim kastettiğim önleyicinin sadece ihtar, önleyicinin ihtar hiçbir işe yaramaz. Siz gerçekten uzaklaştırmayı vereceksiniz, yapmanız gereken bu. Benim kastettiğim oydu deminden beri.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Tedbire aykırılığın neticelerini işletebilerseniz esasında fayda verir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tedbire aykırılıktan bahsetmiyorum. Şimdi, yaklaşmayın, ihtarda bulunuyorum diyorum size. “Tamam.” diyor, çıkıyor, ondan sonrasında hiçbir şekilde onu dinlemiyor. Onun yaptırımı yok. Şiddet uyguladığı hâlde, uzaklaştırma kararı olduğu hâlde uzaklaştırmaya uymayanla ilgili bile ihlal kararı verilmezken sözlü ihtar hangi ihlal kararı verilecek ve onun yaptırımı olacak. Yapmayın yani hep beraber biliyoruz bunların nasıl olduğunu.

Bir de bir söz duydum: “İstanbul Sözleşmesi şiddeti tetikliyor mu? Bunu araştırmadık.” Bu ne demek? Böyle bir araştırma mı olacak?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Yok, şöyle bir şey: Yani böyle bir değerlendirmeye, herhangi bir veriye böyle bir analiz yapıp böyle bir çıkarımda bulunulmadı yani Bakanlığımızda.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Niye zaten böyle bir şey konu oldu, ben onu anlayamadım.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Kamuoyunda tartışılıyor diye söyledim yani buna cevap anlamında söyledim kamuoyunda tartışıldığı için yoksa başlı başına bir İstanbul Sözleşmesi değerlendirmesi yapmadık yani bu aşamada.

BAŞKAN – Şimdi, bu noktada şöyle: Burada bunu da dillendirmek lazım.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Çünkü başlıklardan birinde “İstanbul Sözleşmesi” yazıyordu önümüze gelen yazıda.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Zaten bu Komisyonun adı o.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Başlıklardan değil, Komisyonumuzun adı o.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Bir saniye, tamam, Sayın Vekilim yani bize 8-10 tane başlık geldi, birisi de buydu, o yüzden söyledim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Zaten bu Komisyon, İstanbul Sözleşmesi Alt Komisyonu; Komisyonun kendisi bu ve biz bunu tartışıyoruz, İstanbul Sözleşmesi’nin uygulanabilirliğini, uygulanmasını nasıl sağlayabiliriz, hangi tedbirleri alabiliriz, daha çok nasıl kazanım elde edebiliriz tartışmak için ve ortaklaşmak için bir aradayız.

BAŞKAN – Siz de buyurun Vekilim. Sorunuz var mı efendim? Varsa buyurun onu alalım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şimdi, efendim, Sayın Başkan, ben de biraz önce sunum yapılırken sizin bir sözüme takıldım: “Aileyi korumak lazım. Tabii, önceliğimiz bu.” dediniz. Aileyi korumak lazım, doğru. Biz de ailenin korunmasından yanayız ama şiddet içermeyen bir aileden bahsediyoruz. Biraz önce arkadaşımın söylediği gibi asıl öncelikli korunması gereken yaşam hakkı, sağlıklı yaşam hakkı. Bu yüzden zaten bu İstanbul Sözleşmesi’nin de asıl şeyi Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, adı bu. Biz buna bu yüzden imza atmışız ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uygulamalarıyla birlikte bunu sağlamaya çalışıyoruz. İstanbul Sözleşmesi’nde aslında kadınların her türlü şiddet ve ayrımcılıktan korunması, kadınlar ve erkekler arasında eşitliğin yaygınlaştırılması ana noktaları oluşturmaktadır. Bunun için kapsamlı bir çerçeve, politika ve tedbirlerin tasarlanması da ana hedeflerimizdendir. Bunun için ısrarlı ve kararlı bir politika oluşturmak adına bir araya geliyoruz.

İstanbul Sözleşmesi’nin 4 temel taşı var. Sözleşme ilk olarak önleyici tedbirlerden söz ediyor, “Şiddetin çıkmaya cesaret bulamayacağı bir toplum yaratın.” diyor. Biz önce buna odaklanmalıyız, şiddetin çıkmaya cesaret bulamayacağı toplum yaratmaya. Bu, bir eşitlikçi toplumu tarif ediyor, toplumun cinsiyet eşitliğini bütün topluma eğitimler de dâhil olmak üzere her türlü yolla yayarsak zaten bunu önlemiş olacağız, aile de kurtulmuş olacak.

İkincisi ise hemen böyle bir toplum yaratamayabiliriz çünkü şiddet eski ve köklü bir sorun. Dolayısıyla hemen böyle bir toplum yaratamazsak, tehdit söz konusuysa “Kadınları etkin ve aktif koru.” diyor. Yani bizim için “6284 sayılı Kanun’u tam uygula, bunun tam uygulanmasını sağla.” diyor.

Üçüncü adımda da “Önleyici bir toplum yaratamadın, bu da olmadı. Kadını korumak istedin ama koruyamadın her şeye rağmen. Ola ki bir kadın zarar gördüyse o zaman en azından etkin kovuşturma yap ve etkin ceza sistemi olsun, adaleti sağla kadın için.” diyor.

En son olarak da sözleşme artık anlayışlı değil, “Bütün bunları yapıyorsan bile bu dahi yetmez, bana kadınları geleceğe dönük nasıl güçlendireceksin onu göster.” diyor.

Şiddetin henüz başlamadan önlenmesi için en önemli toplumsal farkındalık yaratmak ancak kadınların kazanımları ve kadınların haklarını güvence altına alacak ve kadınları yaşatacak düzenlemeleri içeren İstanbul Sözleşmesi'nin ve 6284 Sayılı Kanun'un Hükümet yetkililerinden tam uygulanmasını istiyoruz, Adalet Bakanlığının temsilcilerine de bunun için gerekli... Şiddete karşı durmalıyız, siyasi bir kararlılık göstermeliyiz ve bunun mücadelesini vermeliyiz. Hele hele böyle söylentiler var, falanca yerde şu oluyor, bu olmamalı, örf ve âdetimize aykırı... İşte HÜDAPAR'ın açıklaması, Yeni Akit gazetesi yazarı Ali Erkan Kavaklı'nın, Millî Gazete yazarı Şakir Tarım'ın açıklamaları gibi açıklamalara karşı da buradaki alt komisyonumuzla birlikte KEFEK üyeleri ve bizler, hepimiz ciddi karşılık vermeli ve karşı durmalıyız, sahip çıkmalıyız bu kazanımlarımıza, bir siyasi kararlılığın varlığı içinde mücadele etmeliyiz.

İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Yasa'nın bağlayıcı zorunlulukları olmasına rağmen, yargı reformu da dâhil olmak üzere bu konularda uygulanmamasını engelleyecek bir mekanizma var mıdır? Sorum bu.

Ayrıca, uzaklaştırma ya da koruma kararı alan kadın sayısı, biraz önce arkadaşım sordu, ben de yineleyerek...

BAŞKAN – Sorunuzu biraz açar mısınız, soruyu bir daha söyler misiniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Nasıl?

BAŞKAN – İlk sorunuz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şöyle: İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Yasa'nın bağlayıcı zorunlulukları -bağlayıcı bizim için, sözleşmeye imza atmışız- olmasına rağmen, yargı reformu da dâhil olmak üzere -yani bugünkü yargı reformunda da buna yer verilmeliydi diye düşünüyorum- uygulanmaması hâlinde engelleyecek bir düzenleme, bir mekanizma... Bu uygulanmıyorsa ne yapılıyor? Uygulamayanlara ne yapıyoruz? Bir mekanizma ve düzenleme var mıdır? Onu soruyorum. Yani bunun uygulanması zorunlu, uluslararası sözleşme ve kanun, uygulanması zorunlu, uygulanmaması hâlinde ne yapıyoruz, bir yaptırımı, müeyyidesi var mıdır?

Uzaklaştırma ya da koruma kararı alan kadın sayısı nedir? Bu kadınların kaçısı bu karara rağmen şiddet görmüş ya da öldürülmüştür? Adalet Bakanlığı kurumlarında tamamına toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmiş midir, özellikle hâkim ve savcılara. Özellikle diyorum, hâkim, savcılar ve Adalet Bakanlığına bağlı bu kurumlarda çalışanlara özellikle İstanbul Sözleşmesi ve 6284'le ilgili eğitimler ve bilgilendirmeler veriliyor mu, verildiyse kurumlarda çalışan ilgili kişilere ne kadar miktarda verildi? Ne kadar süreyle, hangi alanda eğitim alıyorlar, onu öğrenmek istiyorum.

“Adalet Bakanlığı ve bağlı kurumlarda yeterli uzman var mıdır?” sorusunu getirecektim ama arkadaşım “710, daha da fazla olacak, 800 civarında daha alacağız.” dedi, sanıyorum, buna biraz cevap almış gibiyim.

Uygulamadaki sorunların çözülmesi konusunda etkin bir denetim mekanizması var mıdır? Ayrıca, uygulanan tedbirlerin takibi yani koruma ya da önleyici tedbirler alıyoruz, bunların takibi ne şekilde gerçekleşiyor? Takibi konusunda bir uygulamamız var mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sizin arkadaşın sorularına bir cevabımız var mı?

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – “İstanbul Sözleşmesi'nin ve 6284 Sayılı Kanun'un özellikle uygulaması konusunda yaşanan aksaklıkların denetimine ilişkin bir mekanizmanız var mı?” sorusu yöneltildi anladığım kadarıyla.

Bu kanunu uygulamakla yükümlü hâkim ve savcılarımız elbette ki verdikleri karar uyarınca bu kanunu uyguluyorlar ve bunların itiraz ve temyiz, istinaf prosedürleri var, yargı mercileri bunların denetimini yapıyorlar. Hakeza, buradaki yaklaşımla ilgili mağdura yaklaşım, şiddet mağduru kadınlara, çocuklara, dezavantajlı gruplara yaklaşımla ilgili farklı şikâyetler, serzenişler de HSK tarafından her zaman denetlenebilmektedir, değerlendirilmektedir, geçmişten bugüne yani buna münhasır ayrıca bir denetim mekanizması falan kurulmuş değil ancak hâkim ve savcılar yaptıkları iş ve işlemler nedeniyle yargısal denetime elbette ki sahiptirler yani vardır.

Bunun dışında, toplumsal cinsiyet konusunda akademide bir ders veriliyor mu? Yine, biz teyit edelim akademideki arkadaşlarımızdan ancak kadına yönelik şiddet konusunda...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Özellikle İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili bir bilgilendirme, bir eğitim var mı? Bu başlıkta bir şeyiniz var mı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Böyle bir şey -bildiğim kadarıyla- başlı başına olduğunu düşünmüyorum ancak kadına yönelik şiddet konusunda verilecek bir eğitimde İstanbul Sözleşmesi'nden bahsedilmemesi, 6284'ten bahsedilmemesi çok da mümkün değil yani eğiticilerimiz...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani diyorsunuz ki: Bütün hâkim ve savcılarımız İstanbul Sözleşmesi konusunda eğitim almışlardır, bilgi sahibidirler.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Yok, tersinden okuyorsunuz Sayın Vekilim de, öyle demedim yani “Tümü, hepsi almışlardır.” demedim, ilgili hâkimler meslek öncesi eğitimde aile içi şiddet konusunda verilen eğitimlerde elbette ki bu eğitimi alıyorlar ancak meslek için eğitim yani aile hâkimleri -biraz önce bahsetmiştim- ve kadına yönelik şiddet soruşturma bürolarındaki, aile içi şiddet soruşturma bürolarındaki savcılarımız peyderpey, zaman zaman bu eğitimlere almıyorlar, iki hafta kadar önce de böyle bir eğitim Antalya'da -tarih aralığı var, katılımcı sayıları var- almaktadırlar bu eğitimleri. Burada da dediğim gibi olumlu uygulamalar örneksenmektedir elbette ki, birbirilerinden etkilenebilmektedirler; yoksa, biliyorsunuz, Adalet Bakanlığı olarak, İstanbul Sözleşmesi elbette ki zaten uluslararası bir sözleşme, buna uymak, bu sözleşme uyarınca hareket etmek, 6284 Sayılı Kanun'un gereklerini yerine getirmek hâkim ve savcılarının elbette ki görevidir ancak benim, idari bir birim olarak bu görevlerini dahi “Bunu uygulaman gerekiyor, bunu unutma.” gibi bir şekilde telkinde bulunmam söz konusu değil ancak eğitimlerde eğitim veren arkadaşlar, çoğu zaman kendi meslektaşları, yüksek yargı mensupları gelip bu eğitimleri kendilerine veriyorlar. Biz ne yapıyoruz? GREVIO'dan bahsedildi, farklı hassasiyetlerden, AIHM kararlarından bahsedildi, elimizdeki dokümanları, akademinin eğiticilerine ulaştırıyoruz, bunlara hassaten değinmelerini salık veriyoruz, tavsiye ediyoruz, telkin ediyoruz. Bizim, Adalet Bakanlığı olarak yapabileceğimiz de bu.

Bir soru daha vardı: “Önleyici, koruyucu tedbir kararlarının takibi nasıl yapılıyor?” Biliyorsunuz, bu koruyucu tedbir kararlarına hâkim ve savcılar hükmediyor ve ilgili birimlere gönderiyorlar. Geçen hafta -bahsetmiştim- Sağlık Bakanlığında'yık. Örneğin, sağlık tedbirleri konusundaki geri bildirimleri biz Sağlık Bakanlığımızdan aldığımız zaman bunun gereklerinin yerine getirilmesini bekliyoruz illaki. Aksaklıklar var mı? Her zaman her yerde oluyor. Bu aksaklıklara çözmek için Sağlık Bakanlığımıza gittik. Millî Eğitim Bakanlığımıza da gideceğiz tekrar. Aile Bakanlığıyla özellikle danışmanlık tedbiri boyutunda her zaman görüşüyoruz. Sağlık tedbirine kişi uymadı, bunun neticesini takip ediyor ve Sağlık Bakanlığı bize bildiriyor, bildirdiği zaman, bahsettiğimiz o tebligat prosedürlerine yani usulî şeylere bakıldıktan sonra gereğine mahkemeler tevessül ediyorlar, yerine göre tazyik hapislerine hükmedebiliyorlar.

Böyle bir sağlaması var bu işin. Tabii ki hâkim ve savcı teker teker kişileri takip etmiyor, kurumlara gönderiyor, o kurumlar bu tedbire uydu, uymadı, geldi, gelmedi diye bize bildirimde bulunuyorlar, biz de bunun gereğini tevessül ediyoruz.

Teşekkürler.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Öldürülen kadınların yüzde 50’si uzaklaştırma kararı almış kadınlar.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Efendim, o hiç doğru bir istatistik değil. Onu nereden edindiniz acaba?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Peki, sizin buna ilişkin doğru bir istatistiğiniz var mı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Çıkarmışlardı, hatırladığım kadarıyla yüzde 12 mi denmişti, öyle bir şey hatırlıyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Siz bunu getirmediniz mi?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Yok, hayır, öyle bir çalışma getirmedik şu anda.

BAŞKAN – Buyurun Filiz Hanım, sizin sorunuzu alalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkür ederim.

O istatistiksel çalışmada şiddet neden kaynaklanıyor, neden olduğu konusunda da belki veriler, istatistikler tutmakta fayda var diye düşünüyorum, farklı kolonlar, bu verileri hazırlayanlar zaten bunları biliyorlar.

Ama bir öneri veya bu konuda ne düşünüyorsunuz sorusu da mesela, Millî Eğitim Bakanlığıyla ortak bir şeyiniz var mı? Başta söylediğiniz, kaçırdığım bir şey var mı, bilmiyorum ama Eğitim Dairesinden herhangi bir şey gelmedi o konuda.

BAŞKAN – Millî Eğitim Bakanlığını da ayrıca davet edeceğiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, onu ayrıca yaparsak iyi olur ama Adalet Bakanlığının da bence Millî Eğitim Bakanlığına bir tavsiyesi olmalı yani bu kadar şiddet ve bu kadar cinayet varsa, belki ilkokullarda bir eşitlik eğitimi yani “Kadın erkek eşittir.” yönünde bir eğitimin de... Kimse kimsenin malı, mülkü değildir, eşittir ve şiddet önlenmeli konusunda aslında daha çocukluktan... Çünkü biz bazı nesilleri kaybettik, mecburen, artık, onları döndürmek çok zor olabilir ancak karşı duruş ve mücadele önlemlerine olacak bir şey ama çocukları kaybetmedik yani çocuklardan başlayarak... Belki Adalet Bakanlığı bu konuda bir telkinde ve tavsiyede bulunursa Millî Eğitimin böyle bir şeyi gerçekleştirmesi de çok daha verimli olabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Sayın Başkanım, sorular içinde bizim alanımıza giren, istatistiği ilgilendiren birkaç soru vardı.

Boşanma davalarının ev içi şiddetle bağlantısı olup olmadığına ilişkin soru sormuştunuz Sayın Vekilim.

Biz, bu çalışmayı daha önceden yaptık. “Boşanma davalarından önce ve sırasında aile içi şiddetten dolayı veyahut da 6284’ten dolayı alınmış tedbirler var mı?” diye bir çalışma yapıldı ama tabii ki o bizim direkt veri havuzundan süzüp alabileceğimiz bir çalışma değil, özel SQL yazılımlarla ancak yapılabilen bir çalışma, şu anda yanımda yok ama o çalışma tabii ki yine özel olarak yapılabilir, istenildiği takdirde yapabiliriz.

Yine, “Tebdir süreleri kısıyor.” diye bir yorumunuz olmuştı. Biz veri havuzumuzdan baktık, yüzde 46,6 oranında en fazla otuz gün verilmiş tebdir süresi olarak. Otuz günden daha fazlaları da dâhil edersek çok daha fazla bir oran çıkar karşımıza. Otuz günden fazlası 94,57 olarak geldi şu anda.

BAŞKAN – Seçil Hanım, tebdir, uzaklaştırma kararıyla cinayetler arasında bir bağlantı var mı?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Yok, öyle bir bağlantıyı kurmak mümkün değil. Belki, somut vakalar alınıp... Çünkü biz kişiler bilgilerle yola çıkmıyoruz hiç, asla, istatistik, toplulaştırılmış veriler üzerinden hareket ediyoruz. Bilgi İşlem Genel Müdürlüğünde kişisel veriler olur. Belki kadın cinayeti olduğu belli olan kişilerin daha öncesinden kişiye ait bilgileri TC kimlik numaralarıyla çakıştırarak bulabiliriz onu yani ortak çalışmayla, Aile Bakanlığıyla veya ilgili kurumlarla yapabiliriz o çalışmayı çok rahat.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Otuz günün üzeri yüzde kaç dediniz?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Otuz günün üzeri yüzde 46’nın üstünde. Otuz gün için diyorum, otuz gün ve üzeri için de yüzde 90.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Nasıl oluyor, anlamadım, bir hesaplar mısınız.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Yanlış olabilir çünkü şu an hesaplıyoruz. İsterseniz, biz bunu daha sonra size bildirelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani çoğunluğu otuz günün üzerinde.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – En fazla otuz gün ve üstünde. En fazla otuz gün olan yüzde 46.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani tebdir süreleri azalması diyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Azalması. Tbdir süreleri uzun.

Bir de çok özür diliyorum, tabii ki hâkim arkadaşlarımız şiddete veya korkuya dönük söz ve davranışta bulunmamayı yüzde 42 oranında vermiş görünüyor ama altındaki 2’nci ve 3’üncü sırada gelenlerin ikisi de uzaklaştırma aslında yani toplayıp bakmak lazım.

SABAHAHAT ÖZGÜR SOY ÇELİK (Hatay) – Yani ikisi beraber kullanılmıştır.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Evet, tabii. Zaten birden fazla tbdiri aynı dosya içerisinde görmek mümkün, mesela, dosya sayımız çok daha azdır, tbdir sayımız çok daha fazla. Biz dosya sayısı olarak bakmadık, tbdirleri merak edeceğinizi düşünerek tbdir sayılarını çalıştık burada ama 2’nci sırada yüzde 34’ten fazla oranda -yıl yıl değişiyor tabii ki bunlar- toplu olarak bakarsak, bazı yıllar uzaklaştırma tbdiri onun da önüne geçer. Ben, burada uzaklaştırmayı iki ayrıntıda verdim. Korunan kişilere ve bu kişilerin buldukları konuta, okula, iş yerine yaklaşmama yani kişisel olarak koruyon mağduru, bir de şiddete uğramamış olsa bile uzaklaştırma var. İkisini toplayıp değerlendirmenizi istiyorum. Bu ikisini toplayıp da değerlendirdiğimiz zaman geçmiş yıllarda bunlar yer değiştirebilir.

O konuda da ayrıca bir değerlendirmede bulunmak istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Emel Hanım, sizin de ekleyeceğimiz var herhâlde, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ EMEL ÇELİK GÜMÜŞEL – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Vekilimin “Şiddeti önleme konusunda Adalet Bakanlığının Millî Eğitim ya da diğer kurumlarla bir çalışması ya da önerisi olmalı.” şeklinde beyanı oldu. Daha önce Meclisimizde kurulan Kadına Yönelik Şiddet Komisyonu ve Aile Komisyonu olmuştu, biz oralara da çağırılmıştık ve davetli olmuştuk, komisyon raporlarına da arz etmiştik. Tabii ki kadına şiddet sadece aile içi şiddet değil birçok yönü var ama özellikle Adat Bakanlığı olunca aile içi şiddet gündeme geliyor. Hâkimlerimiz tabii ki önleyici kararları veriyorlar, tedbir kararları veriyorlar ama hâkimin o kararı sonrasında karar vermesiyle birlikte buna uyulması gerekiyor. Biz, kolluğa kararı gönderdiğimiz zaman, her verilen kararın arkasında bir hâkimin balyozla o kişinin “Bu kararı mutlaka uygulayacaksın, eve yaklaşmayacaksın, şu kadar metre ötede duracaksın, kadını başka yollarla, iletişim yollarıyla tehdit etmeyeceksin.” diye sürekli başında durması ve suçu önlemesi gibi bir yaptırımı maalesef olamıyor. Bunun sosyolojik yönü var, eğitim yönü var. Biz o raporlarda da arz etmiştik ve tabii ki önerimiz olmuştu Adalet Bakanlığı olarak ve raporlara da geçmişti. Millî Eğitim Bakanlığına da bu konuda, okullarda ilkokuldan başlayarak eğitim müfredatına alınması yönünde taleplerimizi belirtmiştik o raporlarda da. Arz etmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İlkokuldan sonuna kadar tüm aşamasında eğitim verilmeli.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ EMEL ÇELİK GÜMÜŞEL – Sonuna kadar evet, mutlaka olması gerekiyor çünkü suçu önlemenin birçok yönü var.

BAŞKAN – Buyurun Vekilim.

NECATİ TIĞLI (Giresun) – Teşekkür ederim sunumlarınız için.

Bir, uzmanla ilgili sorum olacaktı, onun cevabını aldım.

Bir de bu 59 adli görüşme odalarının artırılmasıyla ilgili bir çalışma var mı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Çalışma var. Esasında tabii bu odaları kurarken fiziki yer sıkıntısı malum oluyor. Onları bir şekilde aşılıyorz anlatarak başsavcılarımız üzerinden adliyelerde. Mesela bunların 7 tanesini daha hazırladık biz şu anda, fiziken hazır ancak bunların esas yekûn teşkil edeni... Dijital ortam dinleme cihazlarıyla donatılıyor bu adli görüşme odaları yani duruşmadan on-line bağlantı sağlanıyor ve çözünürlüğü SEGBİS cihazlarından da yukarıda. Niçin? Mimiklerine kadar görmesini istiyoruz hâkimlerin. Hani, özellikle çocuğun cinsel istismarı gibi dosyalarda çocuk ne hissediyor hâkim de görebilsin en azından diye, çocuk görmüyor ama hâkim görebilsin diye. İşte onların ihale süreçlerini Bilgi İşlem Genel Müdürlüğümüz yürütüyor ama biz bu yargı paketiyle kaydedilecek gelişme nedeniyle de biraz daha hızlı hareket etmek istiyoruz; bu 7’yi, kurul olmayan 25 ilde de 2020 ve en son -yani ihale süreçleri zaman aldığı için- 2021 yılı içerisinde tamamlamayı hedefliyoruz. Adliyelerle de bu konuda gerekli hazırlıkların yapılması için bir yazışmamız oldu yani “Kurulması yakın zamanda kuvvetle muhtemel. Bu hazırlıklarınızı yapın, bu odaların yerini ayırın.” diye kendilerine bir yazı da gönderdik. İnşallah yaygınlaştıracağız.

BAŞKAN – İnşallah.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkanım, çok önemli bir şey vardı bu yargı paketiyle ilgili, çocuklarla ilgili. Yani yanlış anlamadıysam onu ifade edebilir miyim sadece “Bir şey yapabilir misiniz?” diye?

BAŞKAN – Vekilim, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hatta benim konuşacağım maddelerden bir tanesi de. Bir 17’nci var, bir 22’nci madde var. Biri çocuklarla ilgili olan madde.

BAŞKAN – Çocuk teslimi konusunda düzenleme yapılacak yargı paketinde, onu mu diyorsunuz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok yok, çocuk teslimi değil. Konuşma, video kaydının yani onların kaydının alınması ve tekrar tekrar mağdur olmaması konusunda.

Şimdi, genel olarak mağdurlarla ilgili bir madde var, orada, özellikle kadınlarla ilgili -daha çok algıladığım benim- bir şey yapılırsa, mesela o görüşmeler, o gizli görüşmeler, video kayıtları sızdırılırsa bu bir nitelikli suç olarak bunun içinde cezalandırılıyor ama aynı şey çocuklarla ilgili yok. Yani bu bunu kapsıyor mu?

BAŞKAN – Kadın için var ama çocuklar için...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet yani yoksa o maddeye bir ek... Yani bundan sonra Genel Kurula geleceği için bu, sizin de dikkatinizi çeksin. Hani, bir bakın, birlikte değerlendirelim.

BAŞKAN – Varsa mutlaka eklenmesi lazım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Çocuklarla ilgili yok.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Esas çocuklar için...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet yani.

BAŞKAN – “Mağdur” denirse...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama işte gene de her şeyde...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Mevzuatta yer almadı mı uygulama bulmaz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bakın, hâkimlerin bazılarının algısı çok güçlü olabiliyor ama bazılarının -kusura bakmasınlar- değil yani ne yazarsa ona bakıyor. Şimdi, çocuklarla ilgili bu madde düzenlenmiş, burada öyle bir şey demiyor diye özel bir madde ihdası olduğu için çocuklarla ilgili...

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Kesinlikle hepsini kapsıyor Sayın Vekilim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hâlbuki kapsıyor. Yani belki o maddeye bir ek yapmak gerekebilir çocuklarla ilgili olarak.

BAŞKAN – O hususta kurumun çalışanları olarak bir hassasiyet gösterirseniz...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani 22’nci madde; 17’nci maddeye de şudur diyerek bir atıf belki yapılabilir.

BAŞKAN – Evet.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Bir cümle ekleyebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii tabii.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Meclis de belki katkı sağlayabilir. Biz uluslararası literatüre bu konuda baktık birkaç gün önce, Fransa ve İspanya’ya baktık. Mesela o görüşme kayıtlarının tutanağı veriliyor kendilerine, vekillere, taraflara. Dijital bir adli emanette tutuluyor bu görüntüler, çocuğun ifade görüntüleri. Sadece vekil tabii ki savunma hakkının kısıtlanmaması yönü itibarıyla izleyebiliyor, izin alarak bu görüntüleri izleyip savunmasını şekillendirebiliyor ancak o görüntüyü alıp CD’yi evine götürüyor yani. Niçin? Yani siz hangi caydırıcı maddeyi yazarsanız yazın bu yayılabilir, bu çocuk mağdur olabilir, yıllar sonra önüne gelebilir bir internete, bir platformda önüne çıkabilir. Bunu engellemek adına da bir tedbir düşünülüyor ancak hem kadınların hem çocukların alınan ifadelerinin gizliliği konusunda... Ben tamamını kapsıyor diye hatırlıyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Özgür dilerim, maddeyi şimdi buldum. 17'nci madde “Cinsel saldırı ve cinsel istismar suçu mağdurlarının...” diyor.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – İşte hepsi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama hayır, çocuğa illa cinsel saldırı, istismar olmayabilir, belki kaba dayak yemiştir çocuk yani sürekli bir eziyet hâlinde şiddete uğruyordur, içinde cinsel istismar yoktur. O yüzden 22'nci maddeye de... Şimdi, bunun sonunda diyor ki madde 17'de: “Bu görüntülerin başkalarına verilmesi hukuka aykırı olarak, suçun nitelikli bir hâli olarak ayrıca cezalandırılacaktır.” Ama 22'nci maddede çocuk veya mağdurların ifade ve beyanlarının özel ortamda, uzmanlar aracılığıyla alınması düzenleniyor; bu kadar. Ama o 17'deki nitelikli hâl bunda da mesela konursa çocuk ve mağdurların ifadeleri alındığında asıl korunması gereken onlar. Ne olursa olsun onun yayılmaması lazım.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Yayılmaması için bir ek fıkra düşündük biz bir gece önce yani geçen gece çalıştık ona. İnşallah bir teklif olarak sunulabilir Başkanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani buna ben de önerge vereceğim, hani sizler de desteklerseniz...

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – İsbet olur yani evet.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Komisyon da birazcık konuşuldu Filiz Hanım bu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bilmiyorum, ben yoktum çünkü.

BAŞKAN – Tülay Hanım, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben bir konunun açılmasını istiyorum. Şimdi “Koruyucu tedbir kararı için delil aranmaz.” kısmı... Kamuoyunda yanlış bir algı var ya da bu kısmıyla İstanbul Sözleşmesi aleyhtarı söylemler çok yoğun. O da şu: Hani “delil aranmaksızın, sırf kadının beyanı esas” başlığı. Bu birinci derecede yani birçok başlık eleştiriliyor ama bu ilk sırada.

Şimdi, az önceki cümleleriniz aslında bunun realitede böyle olmadığını, eleştirinin, bu anlamdaki eleştirinin yersizliğini de gösteriyor. Uygulama nasıl? Yani kanun net, koruyucu tedbirlerde delil aranmaz. Delil aranmalı; karşı tarafta biri var, hangisi doğru? Öyledir ya sonuçta çok cinsiyetçi bakmaktansa oradaki olay esnasında tamamen birey hakları olarak her olay değerlendirileceğine göre, hem TCK hem 6284 de bunun aleyhinde bir şey sunmaz. Ben bunun ayrıntısını istiyorum yani tam olarak. “Kadın beyanı esas.” Yani nerede, ne zaman başlıyor delil arama süreci? Yani ben şöyle algılamışım: Her tartışma programında, katıldığımız herhangi bir şey olduğunda hemen... Yani delil şundan aranmaz: Dayak yemiş, ölümle pençeleşiyor, bir anda kendini nereye atmış can havliyle? Atıyorum, karakola. Orada delil aramazsın; orada bir mağdur var, bir kadın var.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Var zaten delil orada.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Var zaten görsel anlamda da. “Hemen onu korursun, önleyici ne gerekiyorsa tedbir alırsın.” diyor burada. Hani, acil çünkü yaşam hakkı önce. O yaşam hakkını korumaya aldıktan sonra ertesi gün işlemler başlar, deliller başlar. Yani benim bu söylemim bu kanun maddesiyle örtüştü de ama kamuoyu algısında “Kadın beyanı esas, ne diyorsa olur, haksızsa da aleyhteyse de ya da bile bile yapıyorsa da farklı istismarlar varsa da –ayrıntıya girmeyeyim- bu

TCK'nin diğer şeylerine aykırı.” diyerek önümüze sunulanlar çıkıyor farklı ortamlarda. Bunun ne olur net cümlelerle neyi kapsadığını... Uygulama eksikliği mi var ki böyle bir algı oluştu ya da bilerek birileri bunu böyle mi yayıyor?

Teşekkür ederim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Erkek kamuoyunun oyununa gelmeyin Tülay Hanım.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Erkek kamuoyu değil kadınlar bunu yapıyor ne yazık ki. Keşke erkek kamuoyu olsa.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Yani önceki söylediklerimi tekrar edeceğim yine ama kanun maddesinde kanun koyucumuz bilinçli bir tercih yapmış yani buna “Boş bulunmuş.” dememiz mümkün değil. Her biriniz, işte milletvekillerimiz bunu oylamışlar, bu madde bu şekilde “Koruyucu tedbir kararı verilebilmesi için delil ve belge aranmaz.” diyor yani bilinçli bir tercihle bu cümleyi kurmuş. Önleyici tedbir kararlarını ayırmış bu anlamda ama hâkim ve savcılarımızın uygulaması da... Geçmişte daha fazla inisiyatif aldıkları bir gerçek, geçmişte alıyorlardı ancak basın olabiliyor, yer yer bu tartışma programları olabiliyor, çıkıp birisi bunu sorarız... Savcı hakkında başka işlemlere tevessül ediliyor. Bu etkiliyor savcı ve hâkimleri. Bundan dolayı... Yine inisiyatif aldıklarını görüyoruz istatistiklerden. Bu, boşanmada da böyle mesela açılan her boşanma davası kabulle neticelenmiyor yani boşanmayı gerektirecek bir geçimsizlik olup olmadığını hâkim ve savcılar tartışıyorlar. Tedbir kararlarında da bu aynı şekilde.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Nerede beyan başlıyor? Hani “Beyan esastır.” diyor ya.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Beyanla ama delilde şunu da ayırmak lazım: “Verilen tedbir kararlarının çoğunluğu hep beyanla gidiyor.” da... Yan deliller de oluyor çoğu zaman.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok öyle bir şey Tülay Hanım, Allah aşkına yok öyle bir şey.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Darp raporu olabiliyor mesela.

BAŞKAN – Şimdi burada somut bir olay üzerinden gidelim. Aslında kafalar karışık.

Şimdi, bir kişi gitti mesela “Ben şiddet gördüm.” diye aile mahkemesine başvurdu. Aslında burada biz uygulamadaki bir hâkimi de dinleyeceğiz. Bu konularda hâkimlerin, aslında bizzat kanunu uygulayan hâkimin teknik ifadeleri daha etkili olur. Burada tabii ki biz kamuoyunun da algısını yönetmek zorundayız yani bu noktada eğer bir haksızlık... Malum, algı çok önemli. Dünyayı algı yönetiyor. Yani biz algıyı arka plana.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Başkanım, algı çok önemli. Şöyle: Biz bu algıyı onlara yaratmalıyız, onların algısını biz almamalıyız.

BAŞKAN – Değerli Vekilim, ben de muhalefet olsam aynen sizin gibi konuşurum ama...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Muhalefetle alakası yok efendim, lütfen.

BAŞKAN - ...iktidar olarak biz hâliyle her 2 tarafı da gözeterek adım atmak ve dikkat etmek zorundayız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Başkanım, çok üzülürüm böyle söylerseniz, iktidar-muhalefet diye bakmıyoruz, kesinlikle böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Çünkü ben de bir kadıyım. Bakın, şiddet tabii ki önlenmelidir, şiddet mağduruna sahip çıkılmalıdır, itinayla yaklaşılmalıdır ve şiddeti önlemek için ne gerekiyorsa yapılmalıdır. Hepimizin yüreği sızlıyor yani bu yaz yaşadığımız vakalar hepimizi derinden sarstı. Yani hepimiz anneyiz, hepimiz –buradakiler- kadınız, neticede bu hususta hepimizin hassasiyeti var.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Zaten bu, siyasetüstü bir konu.

BAŞKAN – Bir ailede şiddet varsa o aile yoktur, bitmiştir zaten. Ama şöyle de bir realite var, maalesef toplumumuzda oluşmuş bir algı var, deniyor ki: “Delil aranmaksızın kadının beyanıyla tek tarafı olarak koruyucu ve önleyici tedbirler alınıyor ve uzaklaştırma veriliyor. Bu sefer erkek ciddi anlamda doluyor, gidiyor daha çok şiddet uygulanıyor.” Veya aile bağları kopuyor bu alınan uzaklaştırma kararlarından dolayı ve aile dönülmez hâle gelebiliyor. Bu tip şeyler de geliyor bize. Dolayısıyla bu noktada, mutlaka karşılıklı bunun müzakeresini yapmak, bunları rapora geçmek, bu hususta eğer yanlış bir uygulama varsa bunu da tespit etmek zorundayız. Yani bunları da konuşmak zorundayız burada.

Aslında bu konuda kifayetimüzakere yani başka bir konu varsa... Biz gelecek hâkimlerden de inşallah bu konuda bilgi alacağız.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – O tedbirleri etkili şekilde uygulamamız gerekiyor yani tedbirlerin uygulanmasında aksaklıklar var. İşte, diyelim okulda veyahut danışmanlık tedbirleri ne şekilde? Gerçekten bir danışmanlık hizmeti veriliyor mu? Şiddet uygulayana yönelik tedbirler atlanarak bu mesele çözülemez yani. Şiddet uygulayana yönelik tedbirler... Bakın, biz sığınmaevine kadınlarımızı alıyoruz, belli bir hizmet veriyoruz, gerçekten orada aşama...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hangi saikle şiddet uyguladığını da...

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANI RAMAZAN GÜRKAN – Evet ama hani, tersinden baktığımız zaman, şiddet uygulayana anne babası mı artık “Rehabilite etsin.” diyorsunuz yani nasıl rehabilite ettiklerini düşünün. Yani bizim, şiddet uygulayana yönelik tedbirleri de hayata geçirmemiz gerekiyor. Yani Aile Bakanlığı... Biraz önce bahsettiğim ŞÖNİM’in o boyutu var bakın. Bir tek ŞÖNİM’e de yıkılmaz yani her şeyi ŞÖNİM’den beklemek de doğru değil ama sağlık tedbirine hükmediliyor, kişi öfke kontrolü eğitimine, doktora gidiyor mu; bu, sağlıklı mı; bu, öfkesini kontrol etme mekanizmalarını kullanıyor mu ya da işte orada bir tedavi programını başarıyla tamamlıyor da sonra yine şiddet uyguluyor mu uygulamıyor mu buna bakmak için önce oraya gitmesi lazım, o tedbirlere hükmedilmesi lazım. E bunları uygulamadıkça, hâkim ve savcıların önüne gelen evrak üzerinden en doğru tedbire hükmetmesini biz bekliyoruz ki siz hâkim kürsüsünde olsanız emin olun size de böyle görmeden, evrak gelecek -veya görseniz de- “Beyanda bulundu, şiddete uğradım, hayati tehlikem var.” diyor, kolluk bir değerlendirme formu getiriyor, hâkim... Şiddet uygulayana belki...

BAŞKAN – Bu, tedbir mahkemelerinin oluşması buna bir çözüm üretecektir inşallah, bu noktada iyi bir adım olacak.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hülya Hanım, otuz küsur yıllık bir avukat olarak -sadece hâkimlerin değil- bir boşanma avukatı olarak deneyimime güvenirseniz size bir iki şey söyleyeceğim. Bir kere, bu tedbir kanunu, adı üstünde “tedbir” acil tedbir için çıktı çünkü kadınlar şiddete uğruyor ve öldürülüyor diye. Yani burada “delil aranmaksızın” denilen şey bunun için zaten, kadınlar öldürülmesin, acil şiddet hâlinde bu uygulansın diye.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Tamam, o hemen, acil korumaya alınıyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Budur, başka bir şey yok. Delil arayacaksınız, eğer başka bir şey arayacaksınız, zaten bu başka tür bir şiddet vakasıysa...

BAŞKAN – Şimdi bakın, Filiz Hanım, delil derken burada “Delil aransın.” diye bir rapor çıkacak kaygısı olmasın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, yok, dediğiniz için söylemiyorum, somut şeyi söylüyorum size.

BAŞKAN – Öyle demiyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biliyorum, anladım.

BAŞKAN – Ama bakın, diyoruz ki: Sosyal inceleme raporlarının gelmesi gerekir, ŞÖNİM’lerin hazırladığı inceleme raporlarının.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunu yaparsanız ölür.

BAŞKAN – Önleyici tedbirler noktasında bu raporun gelmesi lazım. Mutlaka iki bakanlık arasında ciddi bir iş birliği ve irtibatla... Artık biliyorsunuz, UYAP’tan evrak göndermek, evrak almak o kadar kolay ki eskisi gibi bunu dosyayla götürüp getirmiyorlar, bunun internet ortamında gelmesi de sıkıntı değil. Ama kamuoyu da bunu bilmiyor. Yani orada kolluk kuvvetlerinin tuttuğu tutanak da bir delildir, delil derken bunu ifade ediyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İşte, bunları sizler ifade edeceksiniz.

BAŞKAN – Kolluk kuvvetlerinin tuttuğu tutanağın yanında, bakın, sosyal inceleme raporu bir delildir. Kadının gidip de sadece sözlü olarak “Ben şiddet gördüm.” demesi ilk etapta koruyucu tedbir için bu da yeterlidir ama siz önleyici birtakım tedbirler ve kişi hak ve hürriyetlerine müdahale eden bazı tedbirler alıyorsanız benim kanaatim, SİR raporunu da almalısınız, kolluk kuvvetlerinden de gerekli beyanları almalısınız. Yani nitekim, Bakanlığın da düşüncesi bu istikamette değil mi? Böyle hareket ediyor ve doğru olan da bu. Bunu da kamuoyuna anlatmalıyız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunu siz anlatmalısınız işte, biz anlatıyoruz da sizin anlatmanız gerekiyor en fazla.

Bana güvenir misiniz derken şunu kastederek örnek vermek istedim: Otuz yıllık hayatımda hiçbir kadının bir tartışmada gelip de boşandığı görmedim, hiç böyle bir şey yok. Son ana kadar yani şuralara, şuralara dolana kadar kadınlar bekliyorlar, hatta o şiddete katlanıyorlar, ekonomik şiddete, fiziksel şiddete katlanıyorlar ve en sonunda geliyorlar, sizin karşınıza gelen adam yine ne diyor biliyor musunuz kadın gözü mor geldiği hâlde? “Canım, kardeşleri yüzünden oldu.” diyor mesela. Yani kamuoyu olarak bunu alıyorsanız, hiçbir sorumluluğu üstüne almıyor. Dolayısıyla, zaten kadınlar son noktada boşanmaya kalkıyorlar. Zaten paraları pulları olmadığı için evden uzaklaştırma istiyorlar. Evden uzaklaştırma istemek de kolay bir şey değil çünkü evden uzaklaştırdığımız zaman erkeği, devlet, sosyal devlet olarak ona doğru dürüst bir koruma sağlamıyor öyle değil mi? Evde kalan kadın ve çocuklar refah içinde mi oluyor? Hayır, olmuyor. Bunu bildiği için kadın “Ya, parayı da o getiriyor, ben nasıl bunu evden göndereyim?” diyor. Sizin bunları anlatmanız lazım. Yani bunun hiç kolay bir şey olmadığını... Öyle hiçbir kadının kalkıp da “Benim beyanım esastır, geldim buraya, hadi gönderin bu adamı.” Yok böyle bir şey, böyle bir dünya yok.

BAŞKAN – Sevgili hanımlar, aslında aynı şeyleri konuşuyoruz, biz aynı fikirdeyiz. Bu oldukça hassas bir konu, çok da teknik bir konu, maalesef çok da manipüle ediliyor. Maalesef, İstanbul Sözleşmesi’ni ve o kapsamda çıkarılan yasalara karşı da oluşmuş bir algı var, bir karşı duruş var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İşte, onu birlikte yıkalım.

BAŞKAN – Bakın, dediğim gibi, raporların istenilmesi bir delil istemektir, artı, kolluk kuvvetlerinin tuttuğu tutanak bir delildir, bunun dışında bir delil ifade etmiyoruz burada. Zaten şiddetin delilini aramak ikinci bir şiddet yaratır, bu olmaz. Dolayısıyla, bu konu kifayetimizakere, bu konuyu ben kapatıyorum. Bundan sonraki gündemimiz ve çalışmalarımızla alakalı kararlarımızı alıp kapatalım diyorum.

Sizin ekleyeceğiniz bir şey var mı?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben bir söz alacağım, arkadaşımın söylemine bir şey ilave etmek istiyorum birkaç cümle, izin verirseniz Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, siz toparlayın, sonra toparlayıp kapatalım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Arkadaşım biraz önce “Müfredatı, ilköğretim müfredatına cinsiyet eşitliği dersinin eklenmesini istiyoruz.” gibi bir şey söyledi. Aslında bunu eğitimin tüm aşamalarında gerekli ve zorunlu olmalı. Hatta, bana göre İstanbul Sözleşmesi'nin hukuk fakültelerinde de ders olarak okutulması gerekir. Cinsiyet eşitliği diğer müfredatlarımızda olmalı ama İstanbul Sözleşmesi, hukuk fakültelerinde de ders olarak okutulabilir.

Bir de ben bir şeyi daha söylemek istiyorum. Koruma ve uzaklaştırma kararı altında öldürülen kadınların yer aldığı bir veri bankası oluşturulması da İstanbul Sözleşmesi'nin gereği, bunun için bir çalışma yapacağımızı söylediniz. Bir de şu var: Şiddet gördüğü kişiye karşı koruma almış kadınların kimlik karartma kararlarına karşı da ilçe millî eğitim müdürlüklerinin önlem aldığı, bunların ne derece uygulandığı, kimlik karartma konusunda ne kadar sayıda talebin olduğuna dair bir verimiz var mı? Bu gibi verilere de ulaşabiliyor muyuz?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Uygulanan tedbir türlerinde zaten kimliğin gizlenmesi şeklinde tedbirler var, o sayılar elimizde mevcut. Ama hani, spesifik olarak bir bölgeye yoğunlaşan bir veri yanımızda şu anda yok.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani koruma tedbirleri ve önleyici tedbirler arasında da sınıflama yapıyor musunuz?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Tabii ki.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Mesela, kimlik karartma konusunda talepte bulunan kaç kişi var? Bunların uygulaması ne olmuş?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Verdiğim istatistiklerin içerisinde vardı zaten Sayın Vekilim, kimliğin gizlenmesi diye vardı, koruyucu tedbirler içerisinde hatta ilk sırada.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bunların uygulanıp uygulanmadığı noktasında bir takibimiz oluyor mu?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI SEÇİL PARKAN – Tabii, takibi konusunda cevap verebilecek durumda değilim ben, sorumlu olduğum birimin görev alanı değil ama tabii ki uygulanması mevzuat gereği yapılır.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Buradan da anlaşılan şu ki: En sorunlu olduğumuz kısmı bu takip ve denetim konusu, bu konuda bir şeyler geliştirmeliyiz.

BAŞKAN – Aslında o bilgiler bizde, ulaşılabilir.

Buyurun.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU AYRIMCILIKLA MÜCADELE VE EŞİTLİK BİRİMİ KOORDİNATÖRÜ HİCRAN ATATANIR – Herkese merhaba.

Sayın Başkanım, değerli hazırun; sadece şöyle küçük bir eklemede bulunma ihtiyacı hissettim: Mağdur Hakları Daire Başkanımız sunumlarını yaparken dediler ki “Bu SİR raporlarının nitelikli gelmesi noktasında aslında şöyle bir eksik var, sosyal hizmet bölümünde okuyan ve sosyal çalışmacı olarak mezun olan arkadaşlarımız eğitim sürecinde bunun deneyimini yeterince edinmiyorlar ve raporların nitelikli gelmesi konusunda ciddi sorunlar yaşıyor.” Ben aynı zamanda, Hacettepe Üniversitesinde Sosyal Hizmet Bölümünde insan hakları, sosyal politika, sivil toplum gibi dersler veren de bir öğretim görevlisiyim. Şöyle bir sorun yaşıyoruz: Özellikle öğrencilerimizin 4’üncü sınıfta “Uygulama” adlı bir dersi var, bu ders kapsamında kamu kurumlarına gidip bu sosyal incelemenin nasıl yapıldığını bire bir yaşayarak oradaki stajları kapsamında bu bilgiyi edinmeleri gerekiyor. Ancak –özellikle bu öğrenim yılı başında, benim dün de pek çok öğrenci ziyaretçim vardı- ilgili kurumların bu öğrencilerimizi stajyer olarak kabul etmesi noktasında çok ciddi sorunlar yaşıyoruz. Yani öğrenciler mahkemelere, aile mahkemelerine staj için müracaatta bulunuyorlar ancak sanırım kurumların uyguladığı kontenjan ya da kabul ettikleri sosyal hizmet bölümü öğrenci sayısı son derece sınırlı ve maalesef öğrencilerimiz belki de mesleki anlamda onları çok da doyuramayacak noktalarda staj yapıyorlar. Bu raporların özellikle eğitim sürecinde nasıl hazırlanması gerektiği konusunda bir öğrenim yılı, örneğin, Hacettepe Üniversitesi örneğini verecek olursak...

BAŞKAN – Dört yıllık mı bu okul?

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU AYRIMCILIKLA MÜCADELE VE EŞİTLİK BİRİMİ KOORDİNATÖRÜ HİCRAN ATATANIR – Dört yıllık Sayın Başkanım ve haftanın üç günü staj yapmaları gerekiyor. Örneğin, ben kendi öğrencilerimi bizim kuruma yönlendiriyorum ama doğru adres aslında biz değiliz. Mağdur Hakları Daire Başkanımızın da söylediği gibi, eğitim sürecinde eğer belki bu öğrencilerimizin staj yapma imkânları artırılırsa onlar da teorigi ve uygulamayı birleştirmiş olacaklar.

Çok naçizane olarak da biz şiddetin önlenmesi konusunda 15-16 Kasım tarihlerinde bir çalıştay düzenleyeceğiz. Bu çalıştayda da konuyu etraflıca ele alacağız ve davetiyelerimizi de takdirlerinize arz edeceğiz.

Çok teşekkür ederim söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, önemli bir konuya değindiniz, sağ olun. Biz de bu ayrıntıyı mutlaka es geçmeyeceğiz.

Arkadaşlar, sizlere çok teşekkür ediyorum, katılım gösterdiniz, bizi aydınlattınız. Adalet Bakanlığı çok önemli tabii, özellikle kanunun uygulanması noktasında, istatistiklerin tutulması noktasında direkt muhatabımız Adalet Bakanlığıydı ancak bugüne müsait olabildi.

Önümüzdeki süreç içerisinde yine, uygulamadan bir hâkim dinleme ihtiyacı var, ben o kanaatheyim, biraz daha bu konunun pişmesi lazım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hâkim ile avukatı birlikte dinlesek, belki karşılıklı uygulama sorunlarını konuşurlar.

BAŞKAN – Olabilir, olabilir. Yani nerede bir aksama var çünkü uygulamada...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Avukatlar uygulamayı daha çok yaşayan insanlar bence.

BAŞKAN – Olabilir, onu da değerlendiririz.

Değerli vekil arkadaşlarım, yarın için bir sığınmaevine ziyaret gerçekleştirmeyi ayarladık, saat dokuz gibi. 5 vekil katılabilecek, 5'in üstünde kabul etmiyorlar. Biz mümkün olursa aynı gün içerisinde bir de ŞÖNİM ayarlayabilirsek oradan da bir ŞÖNİM'e geçmek istiyoruz. Gelmek isteyen arkadaşlarımız bugün dönüş yapsınlar, ona göre buradan bir vasıta kalkacak. Tabii, bu paylaşılmayacak, gizli bir ziyaret olacak.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir teessüfümü iletmek istiyorum çünkü bunu özellikle söylemiştim. 10 Ekim katliamının yıldönümü yarın yani Ankara'nın ortasında 103 kişiyi kaybetmiştik ve özellikle 10 Ekimde olmasın bu ziyaret yani 10 Ekimde toplantı da, inceleme de olmasın diye, bu sorulduğunda da ilettik yani.

BAŞKAN – Benim haberim yok ama öyle bir çekinceniz varsa...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Epey önceden geldi bize ve 10 Ekimde bir ziyaret, toplantı yapılmamasını özellikle rica etmiştik. Ben katılamayacağım bu yüzden ama bu nedenle katılamayacağımı en azından...

BAŞKAN – O zaman, erteleriz, sıkıntı yok, öyle bir şey varsa. Ben burada duyuyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Erteleyelim Başkanım.

Siz böyle bir şeye katılmak istiyorsunuz, mazeretinizi de bildirmişsiniz, gözden kaçmış, bir şey yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hepiniz için uygunsanız memnun olurum tabii.

BAŞKAN – Tamam, sıkıntı yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Haftaya yapabiliriz.

BAŞKAN – Ben haftaya yurt dışında olacağım için bir toplantı koyamayacağım.

Malum çok uzadı, kasımda yaklaşık bir yıl dolacak, onun için çok hızlı toparlamamız gerekiyor. Öyle diyorsanız, eğer genel kanaat ise erteleyelim yarınki programı. Ama şunu bilmeniz de fayda var: Sabah erken saate olacak ve 5 kişiyi geçmeyecek, Ankara içerisinde bir yere gidilecek. Şöyle yapalım: Önümüzdeki haftaya değil bir sonraki haftaya muhtemelen ayarlayacağız, arkadaşlar, ona göre kendinizi programlayın ve biz aynı gün içinde hem bir sığınmaevi ziyareti, bir de ŞÖNİM ziyareti yapacağız, ikisine birlikte gitmeyi planlıyoruz, bilginiz olsun.

Bu arada, eğer ayarlayabilirsek bir sonraki toplantıda İçişleri Bakanlığından ve Milli Eğitim Bakanlığından sunum alma niyetimiz var. Ben bu süreçte RTÜK Başkanıyla ve TÜİK'le de bir görüşme yaptım, eğer süreç içerisinde ayarlayabilirsek RTÜK Başkanını da burada bir dinlemek istiyoruz. Çünkü toplumda şiddetin artmasıyla alakalı RTÜK ne yapıyor, nasıl bir politika izliyor, cezalar caydırıcı mı; onların da burada rapora geçmesini ben arzu ediyorum.

Sonra, biliyorsunuz, sivil toplum kuruluşları var, kadın kuruluşları var, geçen dönemki son toplantımızda sivil toplum kuruluşlarını dinlemiştik. Bize sizlerin önermiş olduğu kurumlardan, başka kanallarla bize gelen sivil toplum kuruluşlarından da yazılı beyan istedik. Onların rapora girecek beyanları da çok önemli, onlar da gelecek. Önümüzdeki süreçteki çalışma şekli bu. Sizin aklınıza gelen veya öneriniz varsa onları da değerlendirelim.

Çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.46